

Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Podravka d.d.

Lacković, Dario

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:886351>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-15**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. 273/PIM/2021

**ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU
PODUZEĆA PODRAVKA d.d.**

Dario Lacković, 0336029123

Koprivnica, rujan 2021. godine

Sveučilište Sjever

Odjel Poslovanje i menadžment

Završni rad br. 273/PIM/2021

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA PODRAVKA d.d.

Student

Dario Lacković, 0336029123

Mentor

Josip Vuković, univ. spec. oec.

Koprivnica, rujan 2021. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODEL	Odjel za ekonomiju		
STUDIJSKI	preddiplomski stručni studij Poslovanje i menadžment ☐		
PRISTUPNIK	Dario Lacković	JMBAG	0336029123
DATUM	03.07.2020	SOLTER	Poslovne financije i financijski menadžment
NASLOV RADA	Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Podravka d.d.		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Analysis of the financial statements on the example of Podravka d.d.		
MENTOR	Josip Vuković	ZVANJE	univ.spec.oec
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. izv. prof. dr. sc. Ante Rončević, predsjed.		
	2. doc. dr. sc. Ivana Martinčević, član		
	3. Josip Vuković, pred., mentor		
	4. mr. Biljana Marković, zamj. član		
	5.		

Zadatak završnog rada

STUDIJ	273/PIM/2021
OPIS	<p>U okviru završnog rada student se bavi temom analize financijskih izvještaja putem financijskih pokazatelja koji pokazuju kako poduzeće posluje, odnosno upravlja svojim poslovanjem. Financijski izvještaj se navodi kao glavni dokument svakog poduzeća u kojem poduzeće, svim zainteresiranim korisnicima, predstavlja podatke o poslovanju tijekom financijske godine. Putem tih podataka zainteresirani korisnici koriste analizu u vidu financijskih pokazatelja koji iz različitih perspektiva prikazuju kako je tvrtka poslovala. Cilj rada je upoznati se s metodama, tehnikama i instrumentima analize financijskih izvještaja. U radu će se:</p> <ul style="list-style-type: none">- teorijski predstaviti izvori financijskih informacija;- kroz teoriju će se predstaviti temeljna financijska izvješća i pokazatelji putem kojih se analiziraju financijska izvješća; te,- na primjeru poduzeća Podravka d.d., Koprivnica, analizirati će se financijska izvješća putem financijskih pokazatelja i pomoću te analize će se prikazati kako je poduzeće poslovalo u posljednje tri financijske godine. <p>Zaključno, u radu će se prikazati financijska izvješća Podravke d.d., Koprivnica. Analizirati će se trogodišnje razdoblje, od 2018. do 2020. godine, te će se analizirati financijski pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja.</p>

ZADATAK DODAN 03/07/2021

PROF. MENTOR

SVEUČILIŠTE

Predgovor

Želim se zahvaliti svim profesorima Sveučilišta Sjever koji su mi prenosili svoja znanja i iskustva u polju poslovanja i menadžmenta te ekonomije u ove 3 godine studiranja. Bila mi je čast biti vašim studentom.

Uveliko se zahvaljujem i svojem mentoru Josipu Vukoviću univ. spec. oec. koji je bio uvijek dostupan za konzultiranje i pomoć oko ovog završnog rada i što se potrudio da što bolje napravimo ovaj rad.

Na kraju želim se zahvaliti svojoj djevojci i obitelji koji su me podržali u studiranju i motivirali na učenje i rad tijekom godina studiranja. Također se želim zahvaliti i kolegama, odnosno prijateljima s fakulteta uz koje su dani na fakultetu prolazili u druženju, smijehu i pozitivnošću.

Hvala svima koji su bili uz mene!

Sažetak

Poduzeća u današnjem poslovanju ne mogu poslovati bez vođenja financija i računovodstva, odnosno vođenja evidencija o poslovanju i stanju poduzeća. Svako poduzeće sastavlja financijske izvještaje koji služe samom poduzeću, ali i vanjskim korisnicima i javnosti koji su zainteresirani za poduzeće i za uvid u poslovanje poduzeća. Pomoću analize financijskih izvještaja dobivamo cjelokupnu sliku, odnosno stanje poslovanja poduzeća, pomoću koje se svi korisnici te analize mogu upoznati s organizacijom i njezinim poslovanjem. U ovom radu obuhvaćeni su temeljni financijski izvještaji te pokazatelji analize financijskih izvještaja. Nakon teorijskog dijela nalazi se analiza financijskih izvještaja poduzeća Podravke d.d., Koprivnica, pomoću financijskih pokazatelja. Analizom putem pokazatelja dobit ćemo stanje društva i kakvo mu je poslovanje u zadnjih 3 godine, odnosno dobit ćemo odgovor na pitanje da li poduzeće poslovno raste ili pada.

Ključne riječi:

Poduzeća, financijska izvješća, financijski pokazatelji, analiza financijskih izvještaja

Summary

In today's business, companies can not operate without keeping finances and accounting, i.e. keeping records on the business and condition of the company. Each company compiles financial statements that serve the company itself, but also external users and the public who are interested in the company and to gain insight into the company's operations. With the help of the analysis of the financial statements, we get a complete picture, i.e. the state of the company's business, with which all users of this analysis can get acquainted with the organization and its business. This paper covers the basic financial statements and indicators of the analysis of financial statements. After the theoretical part, there is an analysis of the financial statements of the company Podravka d.d., Koprivnica, using financial indicators. By analyzing the indicators, we will get the state of the company and what it's business is like in the last 3 years, i.e. we will get the answer to the question of whether the company is growing or falling in it's business.

Keywords:

Companies, financial statements, financial indicators, analysis of financial statements

SADRŽAJ

1. Uvod	1
1.1. Definiranje problema rada	2
1.2. Ciljevi istraživanja	2
1.3. Struktura rada	2
2. Izvori financijskih informacija	3
3. Temeljni financijski izvještaji	5
3.1. Bilanca	6
3.1.1. Imovina	7
3.1.2. Obveze i kapital	9
3.1.3. Pravila sastavljanja bilance	10
3.2. Račun dobiti i gubitka.....	12
3.3. Izvještaj o novčanom toku.....	15
3.4. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice (kapitala).....	17
3.5. Bilješke uz financijska izvješća	19
4. Pokazatelji analize financijskih izvještaja.....	20
4.1. Pokazatelji likvidnosti	22
4.1.1. Koeficijent trenutne likvidnosti	23
4.1.2. Koeficijent ubrzane likvidnosti.....	23
4.1.3. Koeficijent tekuće likvidnosti	23
4.1.4. Koeficijent financijske stabilnosti.....	24
4.2. Pokazatelji zaduženosti (menadžmenta duga).....	24
4.2.1. Koeficijent zaduženosti	25
4.2.2. Koeficijent vlastitog financiranja.....	25
4.2.3. Koeficijent financiranja	26
4.2.4. Pokriće troškova kamata	26
4.2.5. Faktor zaduženosti	27
4.2.6. Stupanj pokrića I	27
4.2.7. Stupanj pokrića II.....	27
4.3. Pokazatelji aktivnosti.....	28
4.3.1. Koeficijent obrta ukupne imovine.....	28
4.3.2. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	29
4.3.3. Koeficijent obrta dugotrajne imovine	29
4.3.4. Koeficijent obrta potraživanja.....	29
4.3.5. Trajanje naplate potraživanja u danima	30

4.4. Pokazatelji ekonomičnosti	30
4.4.1. Ekonomičnost ukupnog poslovanja	31
4.4.2. Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	31
4.4.3. Ekonomičnost financiranja	31
4.5. Pokazatelji profitabilnosti.....	31
4.5.1. Bruto profitna marža	32
4.5.2. Neto profitna marža	32
4.5.3. Profitabilnost imovine – ROA (return on assets).....	33
4.5.4. Bruto i neto rentabilnost imovine	33
4.5.5. Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice) – ROE (return on equity).....	33
4.6. Pokazatelji investiranja.....	34
4.6.1. Dobit po dionici (EPS – „earnings per share“)	34
4.6.2. Dividenda po dionici (DPS – „dividends per share“)	35
4.6.3. Odnos isplate dividendi (DPR – „dividend pay ratio“).....	35
4.6.4. Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E – „price earnings ratio“)	35
4.6.5. Ukupna i dividendna rentabilnost dionice	36
5. Analiza financijskih izvještaja na primjeru Podravka d.d.	37
5.1. Opći podaci kompanije Podravka d.d.	37
5.2. Financijski izvještaji Podravke d.d. potrebni za analizu putem pokazatelja – od 2018. do 2020. godine	39
5.3. Izračun pokazatelja likvidnosti	41
5.4. Izračun pokazatelja zaduženosti	42
5.5. Izračun pokazatelja aktivnosti	44
5.6. Izračun pokazatelja ekonomičnosti	45
5.7. Izračun pokazatelja profitabilnosti	46
5.8. Izračun pokazatelja investiranja	48
6. ZAKLJUČAK	50
7. Literatura	53
POPIS SLIKA	54
POPIS TABLICA.....	54

1. Uvod

U današnjem svijetu poslovanja niti jedna tvrtka, obrt, obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, odnosno niti jedna organizacija se ne može zamisliti bez vođenja i kontroliranja financija i računovodstva. Samo poslovanje nije moguće zamisliti niti voditi bez financijskih i računovodstvenih informacija jer bez tih informacija uprava bi bila slijepa oko poslovanja svoje organizacije. Sve poslovne informacije poduzeća su bilježene i istaknute u njihovim financijskim izvještajima poput bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanim tokovima, izvještaju o promjeni glavnice i bilješkama uz financijske izvještaje koji opisuju stavke financijskih izvještaja. Ti izvještaji predstavljaju poslovanje poduzeća, gdje oni pokazuju kako neko poduzeće odnosno organizacija posluje, djeluje i živi na tržištu, odnosno pokazuju financijski položaj i uspješnost same organizacije. Da bi se uspješno upravljalo poduzećem važno je poznavati financijske izvještaje i imati zaposlenike, odnosno računovođe i financijasaše, koji će besprijekorno voditi izvještaje, ali i upravu koja će kvalitetno interpretirati informacije izvještaja i odlučivati o daljnjem poslovanju poduzeća.

Da bi interpretirali financijske izvještaje moraju se provoditi različite analize tih financijskih izvještaja koji omogućavaju prepoznavanje slabosti poduzeća i uvid u dijelove koji su slabiji u samom poslovanju poduzeća. Osim što će se prepoznati slabosti tako će se uvidjeti i pozitivni segmenti poslovanja poduzeća. Svaki odjel i svaki čovjek, odnosno unutarnji korisnici, su važan dio u poduzeću, ali menadžment je taj koji je najvažniji i koji upravlja poduzećem te mora „voljeti“ financijske izvještaje i kvalitetno ih interpretirati jer na osnovi njih pravi buduće planove poslovanja koji će dovesti do uspješnog poslovanja poduzeća. Vanjski korisnici će se služiti financijskim izvještajima i provoditi analize kako bi donosili odluke hoće li ulagati u poduzeće, kupovati vrijednosne papire ili ipak zaobići to poduzeće. Financijski izvještaji upravo radi toga moraju biti realni i stvarni odnosno moraju biti napisani i sastavljeni objektivno i istinito. Prilikom samog sastavljanja moraju se poštivati svi zakoni, standardi i regulative kako bi sami izvještaji bili što kvalitetniji, a informacije bile prezentirane menadžmentu, upravi i javnosti što kvalitetnije i jasnije.

Dana 27. srpnja 2015. godine Odbor za standarde financijskog izvještavanja donio je Odluku o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja koji je stupio na snagu 1. siječnja 2016. godine. Odluka je objavljena u Narodnim Novinama u izdanju 86/2015, broj dokumenta 1709.

1.1. Definiranje problema rada

Problem ovog istraživanja navodi se u samoj analizi i razumijevanju financijskih izvještaja. Zna se da informacije o poslovanju poduzeća dolaze iz financijskih izvještaja, a da bi znali što te informacije govore potrebno je provesti analizu financijskih izvještaja. Upravo se ovaj rad bavi s važnošću i složenošću analiza financijskih izvještaja gdje će se kroz teoriju i praktični primjer pokušati pojasniti financijski izvještaji te pokazatelji analize tih izvještaja.

1.2. Ciljevi istraživanja

Kako analiza financijskih izvještaja donosi ključne informacije i podatke bitne za samo poslovanje poduzeća, važno se je upoznati s metodama, tehnikama i instrumentima analize financijskih izvještaja. Važno je upoznati se s financijskim pokazateljima i s onim što oni pokazuju i što govore. Cilj rada je teorijski predstaviti financijska izvješća te kroz teoriju pojasniti financijske pokazatelje i nakon toga na primjeru poduzeća Podravka d.d. prikazati primjenu pokazatelja i samo poslovanje poduzeća.

1.3. Struktura rada

Rad je podijeljen u sedam glavnih međusobno povezanih poglavlja. U prvom poglavlju obuhvaćene su osnovne informacije završnog rada poput samog uvoda u rad, problema istraživanja te ciljeva istraživanja i strukture rada. Drugo poglavlje ukratko uvodi u izvore financijskih informacija, a odmah nakon toga u trećem poglavlju su obuhvaćeni izvori odnosno temeljni financijski izvještaji. Četvrto poglavlje nastavlja financijsku priču pod nazivom analiza financijskih izvještaja gdje su teorijski obuhvaćene metode analize izvještaja i pokazatelji analize financijskih izvještaja. U petom poglavlju prelazi se na sami primjer korištenja pokazatelja za analizu financijskih izvještaja na temelju financijskih izvještaja poduzeća Podravka d.d.. Na kraju, zadnje, šesto poglavlje donosi zaključak cjelokupnog rada.

2. Izvori financijskih informacija

Informacija ili obavijest je skup podataka s pripisanim značenjem, osnovni element komunikacije koji, primljen u određenoj situaciji povećava čovjekovo znanje. Čovjek stječe znanje iskustvom, učenjem i informiranjem. Preko svojih osjetila čovjek prima informacije u obliku skupova podataka. Može ih primiti izravno, prirodnim kanalima, ili posredno, umjetnim kanalima uz pomoć informacijske i komunikacijske tehnologije. Podatci se sastoje od skupa kvantitativnih parametara koji opisuju neku činjenicu ili zbivanje. Oni sami za sebe nemaju nikakvo značenje, niti određuju svoj relativni značaj, pa njihovo pukom gomilanje ne pridonosi razumijevanju pojave na koju se odnose. Podatci su, međutim osnova za oblikovanje informacija. Informacija nastaje pripisivanjem značenja primljenim podacima. Ključnu ulogu u pretvorbi podataka u informaciju ima znanje kojim čovjek raspolaže. Ono mu omogućuje razumijevanje informacija, odnosno prepoznavanje podataka, jezika kojim su ti podatci povezani u informaciju i konteksta na koji se odnose (enciklopedija.hr).

Financijske informacije predstavljaju rezultat poslovanja tvrtke izražen u novcu. Kao izvori financijskih informacija mogu se koristiti: financijska izvješća (kako ona pripremljena za dioničare tako i ona pripremljena za porezne svrhe), publikacije analitičara vrijednosnica i izvješća brokerskih kuća za tvrtku i industriju, interna izvješća pripremljena za potrebe menadžmenta i tržišni podaci. Glavni izvor informacija o poslovanju tvrtke su financijska izvješća. Informacije koje sadrže izvješća su informacije o prošlim aktivnostima i njihovim rezultatima što analitičar/korisnik informacija treba imati na umu. Naime, dobri povijesni rezultati ne znače da će tvrtka i ubuduće dobro poslovati, niti lošiji rezultati znače u svakom slučaju da će se takav trend nastaviti i ubuduće (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 423).

Zakonom o računovodstvu (ZOR, 1993.) određena su temeljna financijska izvješća, obveze sastavljanja, revidiranja i objavljivanja izvješća ovisno o veličini poduzeća, kao i kriteriji za određivanje veličine poduzeća – mala, srednje velika i velika. Objavljena izvješća velikih poduzeća trebaju biti revidirana od neovisnog revizora koji jamči da su informacije iz izvješća prezentirane s razumnom objektivnošću i u skladu s važećim računovodstvenim principima. Međutim, ne treba smetnuti s uma da godišnja izvješća velikih poduzeća pripremaju menadžeri za dioničare. Stoga ova izvješća često znaju biti pripremljena tako da se ostvareni rezultati i budući izgledi tvrtke prikazuju vrlo optimistično (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 423).

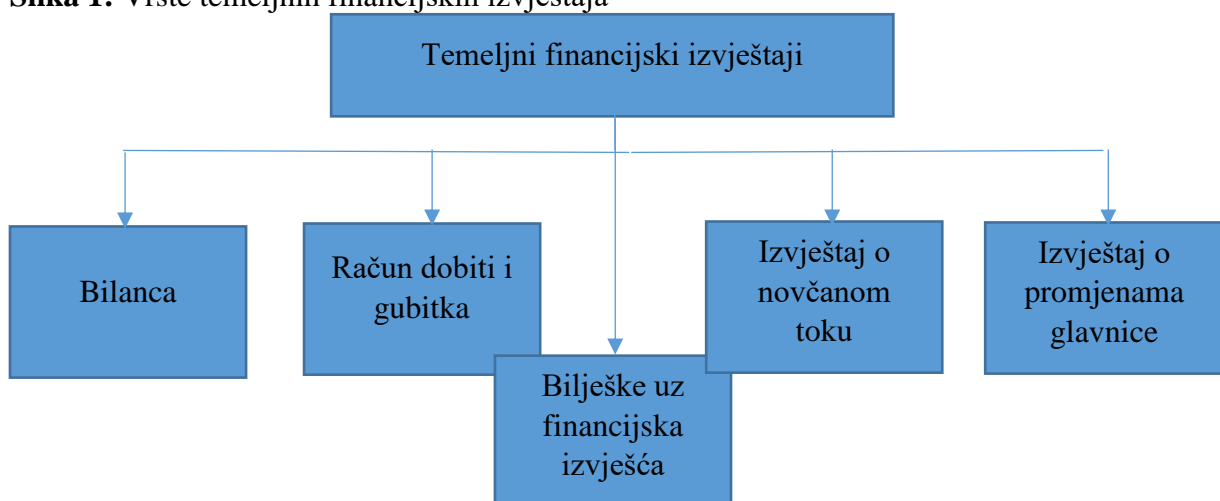
Informacije s tržišta uključuju informacije s financijskih tržišta i tržišta proizvoda i usluga. Ove informacije mogu biti posebno dragocjene, jer menadžeri preko „kreativnog računovodstva“ ne mogu dovesti u zabunu tisuće investitora/kupaca. Kao osnovni pokazatelj s financijskog tržišta može se koristiti informacija o povratu na dionicu (kapitalni dobitak uvećan za dividendni prinos), koji se može izračunati na temelju podataka o cijeni dionice i dividendi. Međutim povijesni rezultati sadržani u financijskim izvješćima ne govore ništa o budućim izgledima tvrtke i rizičnosti budućeg poslovanja. Pored informacija s financijskog tržišta, vrijedne informacije o stanju i perspektivama tvrtke mogu se dobiti s tržišta proizvoda/usluga. Informacije o tržišnom udjelu poduzeća i veličine tržišta za industriju (djelatnost) u kojoj tvrtka djeluje odražavaju čimbenike koji određuju konkurentnu poziciju i time perspektivu tvrtke, odnosno rizik i povrat za investitore i vjerovnike tvrtke (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 424).

3. Temeljni financijski izvještaji

Podloga za financijsku analizu odnosno analizu financijske situacije poduzeća su temeljni financijski izvještaji koji sadrže informacije koje se analiziraju te koje trebaju biti prilagođene odnosno svedene na upotrebljivu formu. Navedeni zahtjev proizlazi iz činjenice da publicirani financijski izvještaji u svom izvornom obliku ne prezentiraju na adekvatan način informacije potrebne za provođenje financijske analize. Budući da je temeljni zahtjev prilikom analiziranja financijske situacije poduzeća uočavanje reprezentativnih trendova pojedinih pozicija i njihovih relevantnih odnosa, nameće se potreba da se temeljni financijski izvještaji u izvornoj formi prezentiraju kao komparativni financijski izvještaji kako bi se na jednostavniji način uočile tendencije pojedinih pozicija promatranih u određenom vremenskom razdoblju (Santini, 2013., 238).

Za promišljanje poslovanja nekog poduzeća nužna je adekvatna informacijska podloga. Značajan dio takvih informacija nastaje u računovodstvu i zapisan je u financijskim izvještajima. Osnovni zadatak računovodstva, kao uslužne funkcije prijeko potrebne za upravljanje poduzećem, jest prikupljanje i obrada podataka financijske prirode te prezentiranje tako dobivenih informacija zainteresiranim korisnicima. U tom kontekstu financijski izvještaji predstavljaju završnu fazu računovodstvenog procesiranja podataka i pojavljuju se kao nosioci računovodstvenih informacija. Cilj financijskog izvještavanja jest informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća i o uspješnosti poslovanja. Informirati korisnike znači predočiti im sve relevantne i istodobno pouzdane informacije u obliku i sadržaju prepoznatljivom i razumljivom osobama kojima su namijenjene (Žager et al., 2008., 52).

Slika 1: Vrste temeljnih financijskih izvještaja

Izvor: Izrada autora prema Žager et al, 2008., str. 52.

Svi ti izvještaji međusobno su povezani i upućeni jedni na druge. Neki su statičkog karaktera, poput bilance, jer prikazuju situaciju u određenoj točki vremena, a drugi pokazuju promjene ekonomskih kategorija u određenom razdoblju te stoga imaju dinamički karakter, poput računa dobiti i gubitka. Promatrani zajedno, u međusobnoj interakciji, govore o „zdravstvenom stanju“ nekog poduzeća, a utvrditi i razumjeti to „stanje“ znači imati mogućnost donositi primjerene i racionalne poslovne odluke (Žager et al., 2008., 52).

Prema Zakonu, mali poduzetnici nisu obvezni sastavljati izvješća o novčanom toku, a sastavljaju skraćena financijska izvješća. Veliki poduzetnici dužni su sastaviti i godišnje izvješće. U njemu se iznose podaci o važnim poslovnim događajima u poslovnoj godini, vjerodostojnom i vjerojatnom budućem razvoju poslovanja, aktivnostima istraživanja i razvoja, te informacije o stjecanju vlastitih dionica. Veliki i srednje veliki poduzetnici, koji su organizirani kao dionička društva, obvezni su jednom godišnje javno objaviti financijska izvješća i mišljenje revizora (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 424).

3.1. Bilanca

Bilanca stanja pokazuje računovodstvenu vrijednost poduzeća na određeni dan odnosno pokazuje koliko poduzeće posjeduje imovine te iz kojih izvora se ta imovina financira u obliku koliko duguje – obveze. Njihova razlika pokazuje vrijednost vlasničke glavnice poduzeća na određeni dan. Sukladno tome, jednadžba bilance bit će kako slijedi: VLASNIČKA GLAVNICA = IMOVINA – OBVEZE (Santini, 2013., 239).

Pod financijskim položajem uobičajeno se podrazumijeva stanje i međuodnos imovine, obveza i kapitala određenog poduzeća. Prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja elementi koji su u izravnom odnosu s mjerenjem financijskog položaja jesu imovina, obveze i glavnica (kapital). Imovina je resurs koji je pod kontrolom poduzeća, koji proizlazi iz prošlih događaja i od kojeg se očekuju buduće ekonomske koristi. Obveze su postojeći dugovi poduzeća, proizašli iz prošlih događaja, za čije se podmirenje očekuje smanjenje resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi. Kapital odnosno glavnica jest ostatak imovine nakon odbitka svih njegovih obveza. Upravo ti elementi su sastavni dio izvještaja koji se zove bilanca. Prema tome, bilanca se uobičajeno definira kao financijski izvještaj koji sistematizirano prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala u određenom vremenskom trenutku. Stoga je upravo bilanca temeljni financijski izvještaj koji prikazuje financijski položaj poduzeća i koji služi kao podloga za ocjenu sigurnosti poslovanja (Žager et al, 2008., 53).

Radi uspješnog proučavanja financijskog položaja, treba poznavati osnovne bilančne kategorije i problematiku njihova priznavanja i mjerenja. Istaknuto je da bilanca prikazuje imovinu kojom poduzeće raspolaže i obveze prema izvorima (obveze i kapital) u određenom trenutku. Ona predstavlja dvostruki prijelaz imovine, jedanput prema pojavnom obliku i drugi put prema podrijetlu, odnosno vlasničkoj pripadnosti te imovine. Imovina poduzeća računovodstvenim rječnikom naziva se još i aktiva, a izvori te imovine pasiva. Bilanca, dakle ima dva dijela, aktivu i pasivu, na osnovi kojih se utvrđuje imovinsko stanje, odnosno financijski položaj poduzeća. Bilanca predstavlja osnovnu podlogu za analizu financijskog položaja, za utvrđivanje slabosti i nedostataka u poslovanju te za predviđanje budućeg poslovanja. U razmatranju tog položaja posebno značajnu ulogu imaju veze i međuodnosi koji postoje između osnovnih elemenata bilance. Pri tome je osobito važna struktura imovine, obveza i kapitala, kao i međusobna povezanost i uvjetovanost pojedinih dijelova imovine i izvora imovine. To znači da je za kvalitetnu ocjenu financijskog položaja nužno poznavati osnovne oblike imovine i osnovne elemente izvora te imovine (Žager et al, 2008., 53-54).

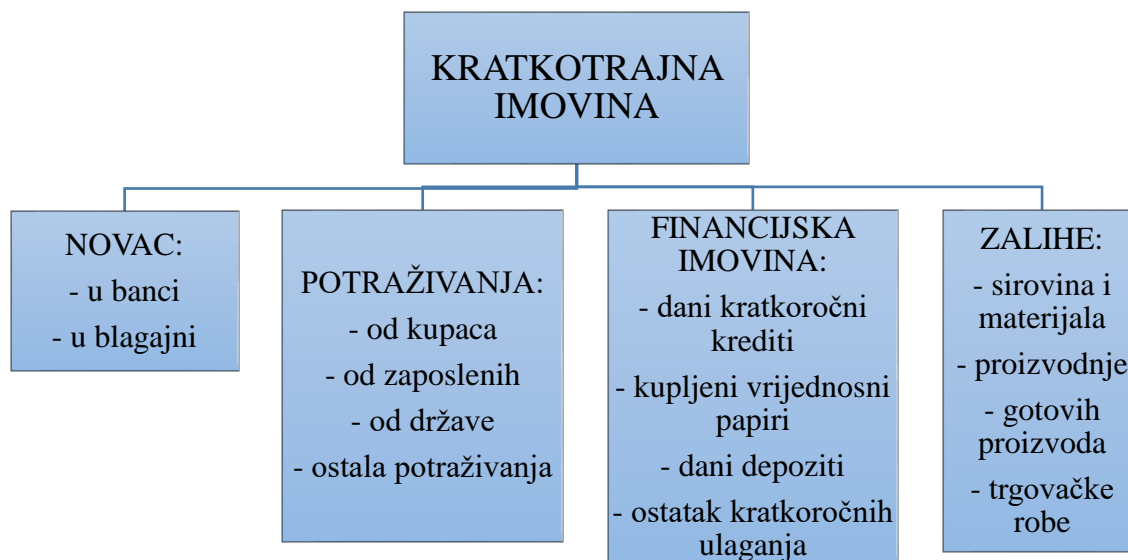
3.1.1. Imovina

Imovina predstavlja ekonomske resurse kojima se poduzeće koristi u ostvarivanju svoje djelatnosti. Resursi mogu biti različiti (novac, oprema, građevinski objekti, zalihe robe...), no u bilanci se ne prikazuju baš resursi, već samo oni koji u skladu s računovodstvenim propisima zadovoljavaju određene uvjete. Prije svega to su sljedeći uvjeti: da je resurs u vlasništvu poduzeća, ima mjerljivu vrijednost i od resursa se može očekivati buduća ekonomska korist. Podrazumijeva se da se za ocjenu financijskog položaja u bilanci prikazuju samo oni oblici imovine koji su u vlasništvu poduzeća, odnosno pod njegovom kontrolom. To znači da imovina koja je posuđena, odnosno unajmljena od nekog drugog poslovnog subjekta, neće biti prikazana u našoj bilanci, već u bilanci subjekta koji tu imovinu iznajmljuje (u našim poslovnim knjigama bit će evidentiran trošak najamnine, a ne vlasništvo nad tim oblikom imovine) (Žager et al, 2008., 54).

Sukladno potrebama za detaljnijim informacijama, imovina se uobičajeno sistematizira i u izvještaju prikazuje prema određenim kriterijima. Tako se prema pojavnom obliku sistematizira na materijalnu i nematerijalnu imovinu. Materijalna imovina predstavlja sve one oblike koji imaju fizički, materijalni oblik (zgrade, oprema, postrojenja, zalihe...), dok nematerijalni oblici imovine nisu okom vidljivi, ali pridonose ostvarivanju poslovnog zadatka i zadovoljavaju prethodno navedene uvjete koje resurs mora zadovoljavati da bi bio prikazan

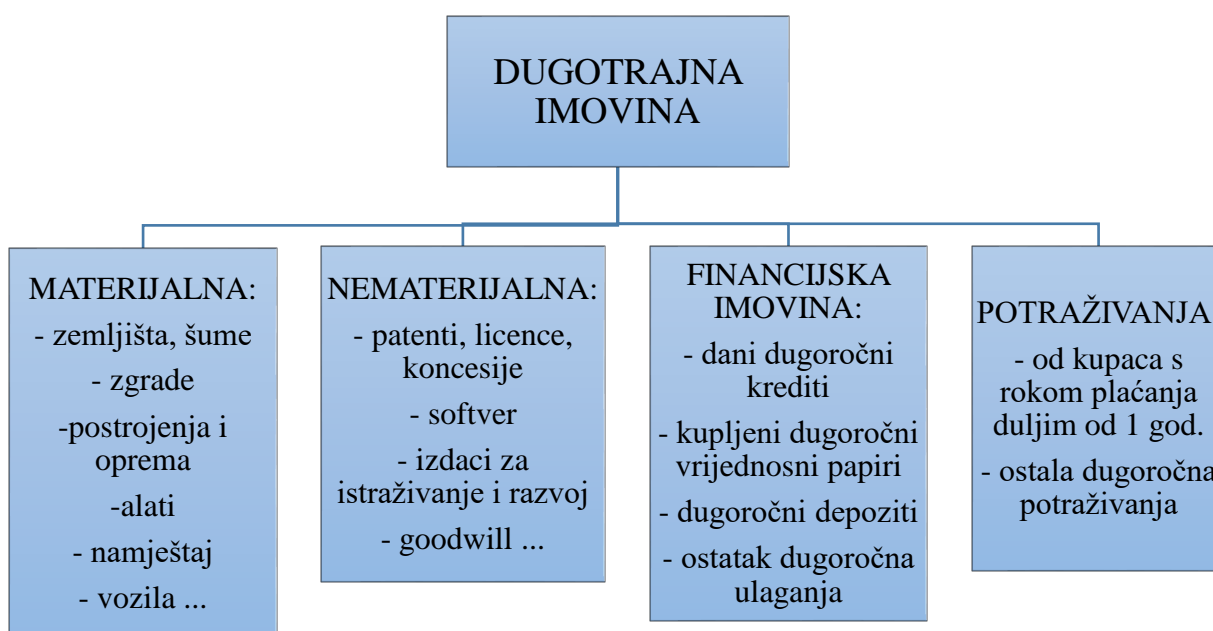
kao imovina. To su najčešće razna zakonska i ugovorna prava kao što su patenti, licence, koncesije i slično. Imovina se sistematizira i prema funkciji koju obavlja u poslovnom procesu, odnosno vremenu očekivane transformacije u novčani oblik. Uvažavajući navedeno, imovina se sistematizira u dvije osnovne grupe, a to su: dugotrajna i kratkotrajna imovina. U sljedećim shemama možemo vidjeti oblike kratkotrajne i dugotrajne imovine (Žager et al, 2008., 55).

Slika 2: Podjela (oblici) kratkotrajne imovine

Izvor: Izrada autora, prema Žager et al, 2008, str. 56.

Slika 3: Podjela (oblici) dugotrajne imovine

Izvor: Izrada autora, prema Žager et al, 2008., str. 57.

3.1.2. Obveze i kapital

Izvori imovine su u stvari različite pravne i fizičke osobe koje svoju imovinu ulažu u neko poduzeće. To su, prije svega, vlasnici, druga poduzeća, banke i druge financijske institucije, građani itd. Računovodstvo bilježi načine i puteve pribavljanja te imovine, odnosno bilježi imovinsko-pravne odnose prema osobama koje tu imovinu ulažu. Nabavljanjem imovine od određenih izvora nastaju određene obveze prema vlasnicima te imovine. One se uglavnom sastoje u davanju novčane protuvrijednosti ili uvećavanju vrijednosti uložene imovine. Dakle, o izvoru imovine ovisi i kvaliteta imovinsko-pravnih odnosa te se stoga izvori imovine klasificiraju, promatraju i u bilanci prikazuju prema određenim kriterijima. Za potrebe što realnijeg sagledavanja financijskog položaja, odnosno za potrebe poslovnog odlučivanja, izvore imovine klasificiramo prema određenim kriterijima. Ovisno o tome tko je uložio imovinu u poduzeće, da li sam vlasnik ili neki drugi privredni subjekt, izvore imovine dijelimo prema vlasništvu na: vlastite izvore (kapital ili glavnica) i tuđe izvore (obveze). Prema roku dospijeća razlikujemo: kratkoročne izvore (kratkoročne obveze), dugoročne izvore (dugoročne obveze) i trajne izvore (kapital ili glavnica) (Žager et al, 2008., 58-59).

Kratkoročne obveze čine obveze koje je potrebno podmiriti u kraćem roku, tj. u roku koji je kraći od godine dana. To su uglavnom obveze prema dobavljačima za nabavljeni materijal, robu i sl., obveze za izvršene nam usluge, primljeni kratkoročni krediti s rokom otplate kraćim od godine dana, emitirani kratkoročni vrijednosni papiri itd.. Dugoročne obveze obuhvaćaju sve obveze koje dospijevaju na naplatu u roku duljem od godine dana. Najčešće su to obveze za primljene dugoročne kredite od banaka ili drugih financijskih institucija te obveze po emitiranim obveznicama. Razlika između ukupne imovine i ukupnih obveza čini vlasničku glavnica, odnosno kapital poduzeća, i to onaj dio imovine koji pripada vlasnicima poduzeća. Pritom se ne misli na neku određenu imovinu, već upravo na onaj ostatak koji ostaje nakon odbitka (podmirenja) svih obveza. Kapital se primarno formira ulaganjem vlasnika pri samom osnivanju poduzeća. Vlasnik može i dodatno ulagati u svoje poduzeće i u tom se slučaju povećava imovina poduzeća i obveza prema vlasniku, tj. kapital poduzeća. Kapital poduzeća uvećat će se i u slučaju uspješnog poslovanja, tj. zadržavanjem određenih zarada, odnosno dobiti (profita) (Žager et al, 2008., 59-60).

3.1.3. Pravila sastavljanja bilance

Bilanca se, kao što je prethodno navedeno, sastoji od dva dijela: od aktive (imovine) i pasive (obveza i kapitala). U formalnom pogledu bilanca se može prikazati u obliku jednostranog i obliku dvostranog izvještaja. Ako se prihvati jednostrani izvještaj, tada se prvo upisuju pozicije aktive, a ispod toga pozicije pasive. Kod dvostranog izvještaja, na lijevoj strani se prikazuju pozicije aktive, a na desnoj pasive. Takav dvostrani način prezentiranja je zbog veće informativne snage pogodniji za potrebe analize financijskih izvještaja (Žager et al, 2008.,64).

Struktura aktive i pasive, odnosno redoslijed unosa pozicija u bilancu, također ovisi o određenim kriterijima. Kriterij funkcionalnosti nalaže da se u aktivni prvo unesu pozicije iste funkcionalne skupine (npr. prvo sve pozicije dugotrajne imovine pa kratkotrajne). Koja će skupina biti prikazana prva, ovisi o kriteriju likvidnosti. Prema kriteriju opadajuće likvidnosti prvo se unose najlikvidniji oblici, a poslije sve manje i manje likvidni. Prema tome kriteriju prvo bi se u bilancu unosila kratkotrajna imovina (prvo novac, zatim ostali oblici) i tek nakon toga pozicije dugotrajne imovine. Prema kriteriju rastuće likvidnosti pozicije se unose obrnutim redoslijedom: prvo najnelikvidniji oblici dugotrajne imovine (nematerijalna, materijalna...), a zatim kratkotrajna imovina (zalihe, potraživanja, financijska i na kraju novac). Pozicije pasive unose se prema kriteriju namjene i kriteriju ročnosti. Kriterij namjene vezan je uz osnovna pravila financiranja imovine. Kriterij ročnosti zahtijeva da se pozicije pasive unose prema roku dospjeća. Uobičajeno se pozicije aktive unose prema kriteriju likvidnosti, a pozicije pasive prema kriteriju ročnosti. Posebno je važno istaknuti potrebu da se usklade kriteriji unosa za aktivu i pasivu, tj. ako aktiva počinje novcem, tj. kratkotrajnom imovinom, tada pasiva mora početi kratkoročnim obvezama, i obrnuto (Žager et al, 2008., 64-65).

U sljedećoj tablici prikazan je primjer skraćene bilančne sheme koju za potrebe eksternog izvještavanja koriste hrvatska poduzeća.

Tablica 1: Shema bilance u RH

AKTIVA		PASIVA	
A	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	A	KAPITAL I REZERVE
B	DUGOTRAJNA IMOVINA	B	DUGOROČNA REZERVIRANJA ZA RIZIKE I TROŠKOVE
	1. Nematerijalna imovina	C	DUGOROČNE OBVEZE
	2. Materijalna imovina	D	KRATKOROČNE OBVEZE
	3. Financijska imovina	E	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA
	4. Potraživanja		
C	KRATKOTRAJNA IMOVINA		
	1. Zalihe		
	2. Potraživanja		
	3. Financijska imovina		
	4. Novac		
D	PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA		
E	GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA		

Izvor: Izrada autora, prema Žager et al, 2008., str 66.

3.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka jedan je od temeljnih financijskih izvještaja, koji prikazuje učinke ranijih poslovnih odluka na poslovanje. Pokazuje obujam i strukturu prihoda i rashoda i dobit odnosno gubitak kao financijski rezultat njihova sučeljavanja u određenom obračunskom razdoblju, najčešće tijekom kalendarske godine. Osnovni model u našoj praksi obuhvaća poslovne i financijske prihode s jedne strane i poslovne i financijske rashode s druge strane sučeljavanja, gdje se kao rezultat pojavljuje dobit ili gubitak prije poreza, a potom nakon odbitka poreza na dobit, kao dobit ili gubitak nakon poreza. Klasifikacija prihoda i rashoda dodatno je analitički razrađena u podskupine i vrste prihoda i rashoda. Bitna karakteristika računa dobiti i gubitka jest da su u njemu prikazani rashodi klasificirani po prirodnim vrstama troškova, što predstavlja ograničavajući faktor za dio financijskih analiza i interpretaciju njihova rezultata. Širi model računa dobiti i gubitka obuhvaća još i prihode i rashode od udjela u dobiti i gubitku od društava s povezanim sudjelujućim interesom odnosno od zajedničkih pothvata (Tintor, 2020., 87).

Ciljevi poslovanja mogu biti različiti, a to znači da i uspješnost poslovanja ovisi o postavljenim kriterijima i definiranim ciljevima. Najčešći cilj koji se ističe jest profitabilnost poslovanja. Je li to ostvareno i u kojoj mjeri, vidi se iz izvještaja računa dobiti i gubitka. Za razliku od bilance, koja prikazuje financijski položaj u određenom vremenskom trenutku, račun dobiti i gubitka prikazuje aktivnosti poduzeća u određenom razdoblju. Osnovni kategorijalni elementi tog izvještaja jesu prihodi, rashodi i njihova razlika odnosno dobit ili gubitak. Prema tome, račun dobiti i gubitka moguće je definirati kao financijski izvještaj koji prikazuje koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenu te kolika je ostvarena dobit ili gubitak (Žager et al, 2008., 67).

Kod odvijanja poslovnih procesa, odnosno kod promjena na imovini i izvorima imovine, nastaju i prihodi i rashodi. Prema Međunarodnom standardima financijskog izvještavanja prihodi i rashodi promatraju se kroz njihov utjecaj na povećanje ili smanjenje ekonomske koristi. Tako prihodi predstavljaju povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstva ili smanjenja obveza, što ima kao posljedicu povećanje glavnice, ali ne ono u vezi s uplatama vlasnika. Rashod predstavlja smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava, što ima kao posljedicu smanjenje glavnice, ali ne one u vezi s raspodjelom glavnice. Odatle proizlazi da prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza, dok su rashodi

posljedica smanjenja imovine i povećanja obveza. Pri tome je posebno važno napomenuti da se ovdje ne radi o bilo kojem povećanju ili o bilo kojem smanjenju imovine i obveza, već samo o onom dijelu koji utječe na povećanje ili smanjenje glavnice, odnosno kapitala (Žager et al, 2008., 68).

Prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza, i to onog dijela koji će poslije utjecati na promjene u visini (povećanju) kapitala. Redovni prihodi ostvaruju se prodajom proizvoda, odnosno njihovom realizacijom na tržištu. Redovni prihodi mogu nastati i prodajom trgovačke robe ili pružanjem usluga, ovisno o tome koja je priroda poslovanja nekog poslovnog subjekta. To su zapravo poslovnih prihodi koji se najčešće pojavljuju, gotovo svakodnevno, i u strukturi prihoda čine najznačajniji dio. Financijski prihodi također ulaze u skupinu redovnih prihoda, a rezultat su ulaganja viška raspoloživih novčanih sredstava. Višak novca poduzeće može uložiti u dionice, obveznice itd., ili može jednostavno posuditi novac onome kome je trenutno potreban. U svakom slučaju stječe pravo na određenu naknadu, kao što je dividenda ili kao što su kamate. Takvi oblici naknade predstavljaju financijski prihod. Izvanredni (ostali) prihodi su prihodi koji se ne pojavljuju redovito, pa se stoga ne mogu planirati ni predvidjeti. Najčešći izvanredni prihodi javljaju se prilikom prodaje dugotrajne imovine, prodaje sirovina, inventurnih viškova, otpisa obveza kao i kod svih drugih izvanrednih oblika povećanja imovine ili smanjenja obveza (Žager et al, 2008., 70-71).

Rashodi čine negativnu komponentu financijskog rezultata. Nastaju kao posljedica trošenja, odnosno smanjenja imovine ili povećanja obveza. Nasuprot приходima, oni utječu na smanjenje glavnice ili kapitala poduzeća. U vrijednost rashoda uključuje se vrijednost utroška koji su bili prijeko potrebni za stvaranje poslovnih učinaka. Poslovni rashodi nastaju kao posljedica obavljanja glavne djelatnosti poduzeća. Pojavljuju se redovito, a čine ih troškovi sadržani u prodanim proizvodima te ostali troškovi razdoblja, nabavna vrijednost robe i tome slično. Financijski rashodi ili rashodi financiranja nastaju uglavnom kao posljedica korištenja tuđih novčanih sredstava. Kao najčešći rashodi pojavljuju se kamate koje poduzeće mora dati kao naknadu za korištena tuđa sredstva, negativne tečajne razlike, korekcije vrijednosti (smanjenje) financijskih plasmana i tome slično. U izvanredne rashode ubrajaju se rashodi koji ne nastaju redovito u poslovanju, teško se predviđaju, ali ipak kao posljedicu imaju smanjenje vrijednosti imovine ili povećanje obveza. Najčešći izvanredni rashodi vezani su uz razne oblike otuđenja imovine, kazne, štete, korekcije rashoda iz prethodnih godina itd., (Žager et al, 2008., 71-72).

U sljedećoj tablici prikazane su sastavnice računa dobiti i gubitka prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, izdanje 95, broj 2052, objavljen 2016. godine u Narodnim novinama na temelju članka 19. stavka 5. Zakona o računovodstvu (»Narodne novine«, br. 78/15 i 134/15).

Tablica 2: Shema računa dobiti i gubitka

RAČUN DOBITI I GUBITKA	
Oznaka pozicije	Naziv pozicije
I	POSLOVNI PRIHODI
II	POSLOVNI RASHODI
III	FINANCIJSKI PRIHODI
IV	FINANCIJSKI RASHODI
V	UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM
VI	UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA
VII	UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM
VIII	UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA
IX	UKUPNI PRIHODI
X	UKUPNI RASHODI
XI	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA
XII	POREZ NA DOBIT
XIII	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA

Izvor: Izrada autora, prema: Narodne novine (2016), Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, izdanje 95, broj 2052.

3.3. Izvještaj o novčanom toku

Zadatak menadžera je ne samo ostvariti profitabilno poslovanje, koje će rezultirati neto dobitkom i rastom bogatstva dioničara, nego i brzo pretvoriti neto dobitak u gotovinu. Naime, i visoko profitabilne, a nelikvidne tvrtke, ne samo one neprofitabilne odlaze u stečaj. Stoga menadžeri trebaju koristiti izvješće o gotovinskim tokovima za analizu tokova prošlog razdoblja i planiranje budućih (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 429).

Izvješće o gotovinskom tokuu daje informaciju o izvorima i upotrebi gotovine tijekom izvještajnog razdoblja, ali predstavlja i bazu za planiranje budućih gotovinskih tokova i potreba za financiranjem. Zakon o računovodstvu ovo izvješće naziva Izvješće o novčanom toku. U izvješću se tokovi klasificiraju prema aktivnostima i to na tokove od:

1. Poslovne aktivnosti
2. Investicijske aktivnosti
3. Financijske aktivnosti (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 430).

Poslovne aktivnosti vezane su za tekuće poslovanje tvrtke i račune bilance koji se odnose na kratkotrajnu imovinu i kratkoročne obveze, te amortizaciju. Svrha ovih aktivnosti je ostvarenje neto dobitka. Gotovina od poslovnih aktivnosti u izvještajnom razdoblju razlikuje se od iznosa neto dobitka zbog promjena koje nastaju u iznosima imovine i obveza. Investicijske aktivnosti rezultat su investiranja i dezinvestiranja u realnu imovinu, te dugoročnog investiranja i dezinvestiranja u financijsku imovinu. Financijske aktivnosti rezultat su prikupljanja novca za tekuće poslovanje i investiranje tvrtke, te servisiranja pritom preuzetih obveza (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015.,430).

Sam izvještaj o novčanom toku sistematiziran na poslovne, investicijske i financijske aktivnosti može biti sastavljen na osnovi direktne metode ili indirektne metode. Prema direktnoj metodi objavljuju se ukupni primici i ukupni izdaci novca razvrstani po osnovnim aktivnostima, dok se kod indirektne metode poslovne aktivnosti ne iskazuju kao bruto primici i bruto izdaci novca, već se neto dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcije nenovčane prirode. S obzirom na to da je za većinu korisnika izvještaj po direktnoj metodi razumljiviji, u pravilu se sva suvremena rješenja zalažu za primjenu direktne metode. S obzirom na njegovu jednostavnost u formi iskazivanja i razumljivosti osnovnih elemenata, većina poduzeća vjerojatno će se odlučiti za oblik direktne metode. Do istih podataka može se doći i indirektnom metodom, kojom se do iznosa čistog novčanog toka dolazi na osnovi podataka iz računa dobiti i gubitka, bilance i podataka operativne evidencije (Žager et al, 2008., 85-86).

Tablica 3: Skraćeni prikaz izvještaja o novčanim tokovima – direktna metoda

Oznaka pozicije	Naziv pozicije
	NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI
I	Novac iz poslovanja
A)	NETO NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI
	NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI
II	Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti
III	Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnost
B)	NETO NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI
	NOVČANI TOKOVI OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI
IV	Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti
V	Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti
C)	NETO NOVČANI TOKOVI OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI
D)	NETO POVEĆANJE ILI SMANJENJE NOVČANIH TOKOVA
E)	NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA
F)	NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA

Izvor: Izrada autora prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 95/2016)

Tablica 4: Skraćeni prikaz izvještaja o novčanim tokovima – indirektna metoda

Oznaka pozicije	Naziv pozicije
	NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI
1.	Dobit prije oporezivanja
2.	Usklađenja:
I	Povećanje ili smanjenje novčanih tokova prije promjena u radnom kapitalu
II	Novac iz poslovanja
A	NETO NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI
	NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI
III	Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti
IV	Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti
B	NETO NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI
	NOVČANI TOKOVI OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI
V	Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti
VI	Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti
C	NETO NOVČANI TOKOVI OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI
D	NETO POVEĆANJE ILI SMANJENJE NOVČANIH TOKOVA
E	NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA
F	NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA

Izvor: Izrada autora prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 95/2016)

3.4. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice (kapitala)

Od 1999. obavezno izvješće postalo je i Izvješće o promjenama vlasničke glavnice. Ovo izvješće sadrži podatke o kapitalu i pričuvama, te isplaćenim dividendama koje se preuzimaju iz knjigovodstvenih stanja na posljednji dan obračunskog razdoblja. Usto, daju se promjene računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka, a svrha izvješća je dati prikaz promjene neto vrijednosti tvrtke, tj. bogatstva dioničara, pri čemu se u bilješci navodi uzrok rasta/pada glavnice (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 434).

Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice čini sastavni dio temeljnih financijskih izvještaja. Treba pokazati promjene koje su se na glavnici (kapitalu) dogodile između dva obračunska razdoblja. Prema međunarodnom računovodstvenom standardu u ovom se izvještaju posebno moraju iskazati sljedeće pozicije:

- a) dobit ili gubitak razdoblja
- b) sve stavke prihoda ili rashoda, dobitaka ili gubitaka koje prema zahtjevima drugih standarda treba direktno priznati u kapital te njihov ukupni iznos
- c) učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka
- d) dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi
- e) iznos zadržane dobiti (ili gubitka) na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja
- f) usklađenja (promjene) svake druge pozicija kapitala, kao npr. premije na dionice i rezerve na početku i na kraju razdoblja uz posebno, pojedinačno prikazivanje takvih promjena (Žager et al, 2008., 87).

Općepoznato je da se kapital poduzeća sastoji od uloženog kapitala i zarađenog kapitala, a sukladno našoj bilančnoj shemi ukupni kapital je raščlanjen na šest pozicija, a to su: upisani kapital, premije na emitirane dionice, revalorizacijska rezerva, rezerve (zakonske, rezerve za vlastite dionice, statutarne i ostale rezerve), zadržana dobit ili preneseni gubitak i dobit ili gubitak tekuće godine. Najznačajnija promjena u kapitalu, u pravilu, proizlazi iz zadržane dobiti. Iznos zadržane dobiti povećava se stvaranjem dobiti, a smanjuje se za iznos ostvarenog gubitka te za iznos dividendi (Žager et al, 2008., 87).

Uvažavajući računovodstveno načelo da je suština važnija od oblika, formalni izgled izvještaja ponekad se razlikuje. Ponekad se prikazuje u skraćenoj formi, a sve ostale informacije o promjenama na kapitalu prikazuju se u bilješkama uz financijske izvještaje. Pri tome je jedino važno da sve bitne informacije budu prezentirane i dostupne korisnicima (Žager et al, 2008.,88).

Tablica 5: Shema izvještaja o promjeni vlasničke glavnice (kapitala)

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr bilješke	Prethodno razdoblje	Tekuće razdoblje
1. Upisani kapital	001			
2. Kapitalne rezerve	002			
3. Rezerve iz dobiti	003			
4. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	004			
5. Dobit ili gubitak tekuće godine	005			
6. Revalorizacija dugotrajne materijalne imovine	006			
7. Revalorizacija nematerijalne imovine	007			
8. Revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju	008			
9. Ostala revalorizacija	009			
10. Ukupno kapital i rezerve, AOP(001-009)	010			
11. Tečajne razlike s naslova neto ulaganja u inozemno poslovanje	011			
12. Tekući i odgođeni porezi (dio)	012			
13. Zaštita novčanog toka	013			
14. Promjene računovodstvenih politika	014			
15. Ispravak značajnih pogrešaka prethodnog razdoblja	015			
16. Ostale promjene kapitala	016			
17. Ukupno povećanje ili smanjenje kapital AOP (011-016)	017			
DODATAK IZVJEŠTAJU*				
17.a. Povećanje ili smanjenje kapitala pripisanog imateljima kapitala matice	018			
17.b. Povećanje ili smanjenje kapitala pripisanog manjinskom interesu	019			
*Dodatak izvještaju popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani financijski izvještaj				

Izvor: Izrada autora prema FINA.hr, Internet poveznica:

<https://www.fina.hr/documents/52450/130220/Ispis+Izvjestaja+o+promjenama+kapitala+%28primjer+2008.%29.pdf/f54ee102-f633-1658-37e2-e44d0db7e59b>

3.5. Bilješke uz financijska izvješća

Bilješke uz financijske izvještaje jedan su od temeljnih financijskih izvještaja, koje sadrže dodatne i dopunske informacije koje nisu prezentirane u prednjim financijskim izvještajima. Svojim sadržajem daju temeljne informacije o poduzetniku i njegovim računovodstvenim politikama, te analitički prikaz i tumačenja kategorija ostalih financijskih izvještaja, posebice onih gdje su korištene alternativne metode obračuna. Tako strukturirane daju značajan doprinos razumijevanju informacija u financijskim izvještajima, mada se izravno ne koriste u analizama financijskih izvještaja i interpretacijama dobivenih rezultata (Tintor, 2020.).

Bilješke uz financijska izvješća predstavljaju detaljniju dopunu i razradu podataka iz bilance, računa dobiti i gubitka i izvješća o novčanom toku. Bilješke trebaju pratiti razradu podataka u pojedinim izvješćima radi smislene prezentacije ključnih informacija. Bilješke se svode na dvije osnovne grupe bilješki: one koje objašnjavaju računovodstvene politike koje su primijenjene u izradi izvješća, te ostale podatke koji su važni za razumijevanje izvješća. Ostali podaci koji bi se trebali iznijeti u bilješkama uključuju podatke o dugoročnim zajmovima (rokovi, kamatne stope, hipoteke), uvjete leasinga, planove emisije dionica i dr. O podacima koji će biti prezentirani u bilješkama, a time i o potpunosti bilješki, njihovoj točnosti i razumljivosti odlučuje direktor (predsjednik upravnog odbora) (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 434).

U bilješkama se može prikazati pregled obveza s rokom dospijeca duljim od pet godina, prosječan broj zaposlenih, broj i nominalna vrijednost izdanih dionica po vrstama i čitav niz različitih korisnih informacija. Jednom riječju, bilješke trebaju sadržavati sve one informacije koje se direktno ne vide iz temeljnih izvještaja, a nužne su za njihovo razumijevanje i ocjenu poslovanja. Sastavljanje i prezentiranje dodatnih informacija u formi bilješki pridonosi kvaliteti i upotrebljivosti računovodstvenih informacija. Bilješkama uz financijska izvješća posvećena je značajna pažnja i u međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). U MRS-u 1 – prezentiranje financijskih izvještaja detaljnije je regulirana struktura bilješki te njihov sadržaj, s posebnim osvrtom na obrazloženje primijenjenih računovodstvenih politika (Žager et al, 2008., 89).

4. Pokazatelji analize financijskih izvještaja.

Analiza putem pokazatelja je jedna od najčešće korištenih analiza financijskih izvješća. Ona predstavlja prvu fazu financijske analize. Povezivanjem stavki iz jednog i/ili dvaju izvješća, odnosno knjigovodstvenih i/ili tržišnih podataka, ona pokazuje povezanost između računa u financijskim izvješćima te omogućuje vrednovanje financijskog stanja i poslovanja tvrtke. Ovu analizu je moguće vršiti preko niza pokazatelja koji se svrstavaju u skupine prema tome koji segment financijskog stanja/performance poslovanja poduzeća analiziraju. Budući da su moguća preklapanja informacija koja nam pružaju pokazatelji, potrebno je biti selektivan u njihovoj primjeni i odabrati pokazatelje koji imaju najveći potencijal objašnjenja (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 441).

Instrumenti koji su nam potrebni za provedbu tehnike financijske analize su financijski pokazatelji koji odražavaju kvalitetu određene ekonomske pojave koja se želi promatrati i analizirati. Financijski pokazatelji formiraju se tako da se u odnos stave neke ekonomske veličine odnosno kategorije iz temeljnih financijskih izvještaja. Rezultirajuća vrijednost financijskih pokazatelja u sljedećoj iteraciji komparira se s različitim standardiziranim veličinama kako bi se moglo zaključiti o intenzitetu i smjeru kretanja promatranih ekonomskih veličina te na temelju toga definirati konkretna financijska situacija poduzeća (Santini, 2013., 243-244).

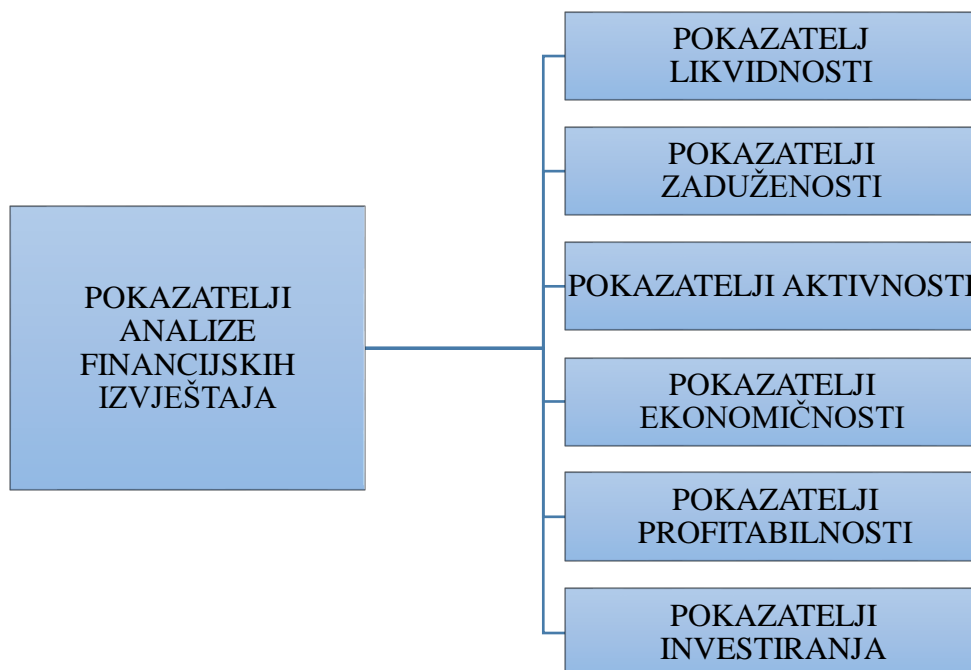
Kada pričamo o pokazatelju, pokazatelj je racionalan ili odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos (dijeli) s drugom ekonomskom veličinom. Financijski pokazatelji, s obzirom na vremensku dimenziju, u osnovi se mogu podijeliti na dvije skupine. Jedna skupina financijskih pokazatelja obuhvaća razmatranje poslovanja poduzeća unutar određenog vremenskog razmaka (najčešće je to godina dana) i temelji se na podacima iz izvještaja o dobiti (račun dobiti i gubitka), a druga skupina financijskih pokazatelja odnosi se na točno određeni trenutak koji se podudara s trenutkom sastavljanja bilance i govori o financijskom položaju poduzeća u tom trenutku. Pokazatelje obično promatramo kao nositelje informacija koje su potrebne za upravljanje poslovanjem i razvojem poduzeća. Dakle, pokazatelji se formiraju i računaju upravo radi stvaranja informacijske podloge za donošenje određenih poslovnih odluka (Žager et al, 2008., 243).

Zavisno od toga koje se odluke žele donositi, naglašava se važnost pojedinih tipova (vrsta) pokazatelja. Ako se analiza provodi, primjerice za bankara koji razmišlja o tome hoće li odobriti kratkoročni kredit nekom poduzeću, tada se naglasak stavlja na postojeću financijsku

situaciju poduzeća i njegovu blisku budućnost, tj. naglašava se značenje pokazatelja koji mjere likvidnost. Nasuprot tome, sa stajališta dugoročnih investitora više se naglašava moć za stvaranje prihoda i efikasnosti poslovanja nego likvidnost, jer se zna da neprofitabilna poduzeća umanjuju vrijednost imovine i bez obzira na postojeću dobru likvidnost u budućnosti neće moći iz ostvarenog poslovnog rezultata podmiriti obveze dugoročnim investitorima. Vlasnici (dioničari) su zainteresirani za dugoročnu profitabilnost i sigurnost. Menadžment poduzeća zainteresiran je za sve aspekte financijske analize jer se mora osigurati i kratkoročna i dugoročna financijska stabilnost poduzeća. Osim toga, mora se osigurati profitabilnost poduzeća kako bi se mogle namiriti sve kratkoročne i dugoročne obveze, zatim je nužno osigurati odgovarajuće naknade vlasnicima poduzeća (dividende) i odgovarajući iznos zadržane dobiti kako bi se poduzeće moglo razvijati (Žager et al, 2008., 243).

U skladu s prethodnim zahtjevima razlikuje se nekoliko skupina financijskih pokazatelja:

Slika 4: Shema skupina financijskih pokazatelja

Izvor: izrada autora, prema Žager et al, 2008., str. 244

Izračunati pokazatelji, bez obzira na to o kojim se pokazateljima radi, sami za sebe ne govore mnogo. Da bi se mogao donijeti kvalitetan sud o tome jesu li veličine nekih pokazatelja zadovoljavajuće ili ne, potrebno je usporediti te pokazatelje određenim standardnim veličinama koje u ovom slučaju predstavljaju osnovicu usporedbe. Najčešće korištene standardne veličine tih pokazatelja jesu: planirani pokazatelji za razdoblje koje se analizira, kretanje veličine

određenog pokazatelja tijekom određenog vremena u istom poduzeću, veličina tog pokazatelja u sličnom poduzeću koje pripada istoj grupaciji i prosječna vrijednost određenog pokazatelja ostalih poduzeća koja pripadaju istoj grupaciji (Žager et al, 2008., 247).

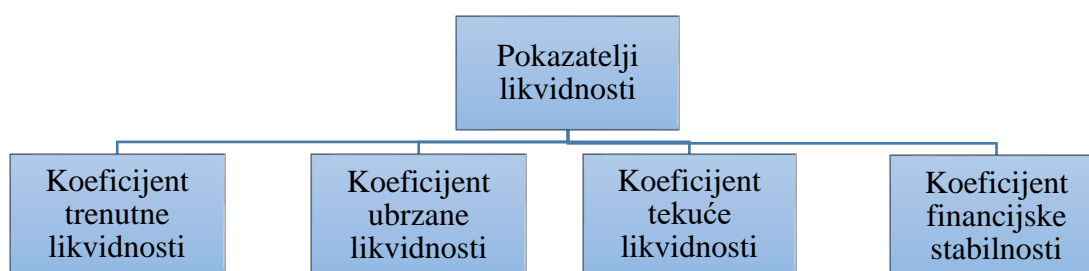
Dobro upravljanje podrazumijeva da su u poslovanju zadovoljena dva kriterija, i to kriterij sigurnosti (likvidnost, financijska stabilnost i zaduženost), i kriterij uspješnosti, tj. efikasnosti (profitabilnost, tj. rentabilnost). U tom kontekstu pokazatelji likvidnosti i zaduženosti mogu se smatrati pokazateljima sigurnosti poslovanja, tj. pokazateljima koji opisuju financijski položaj poduzeća. Pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja zapravo su pokazatelji uspješnosti (efikasnosti) poslovanja. Suprotno tome, pokazatelji aktivnosti mogu se smatrati i pokazateljima sigurnosti i pokazateljima uspješnosti. Naime, koeficijent obrtaja sredstava s jedne strane bitno utječe na likvidnost i financijsku stabilnost, a s druge strane direktno utječe i na rentabilnost poslovanja. Kriterij sigurnosti i uspješnosti u kratkom su roku, u pravilu, suprotstavljeni. Međutim, dugoročno gledano, sigurnost uvjetuje uspješnosti i obrnuto (Žager et al, 2008., 244).

4.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti upućuju na sposobnost poduzeća da podmiri dospjele tekuće obveze (obveze unutar godinu dana). Što je veća vrijednost pokazatelja likvidnosti to je i veća vjerojatnost da će poduzeće podmiriti svoje obveze u roku dospijea. Međutim, ako je vrijednost pokazatelja likvidnosti previsoka, upućuje na zaključak da poduzeće nema problema s likvidnošću, ali nedovoljno koristi vlastita sredstva u svojem poslovanju (Santini,2013.,248).

Jedan od primarnih podataka za menadžere su pokazatelji likvidnosti. Nelikvidnost na duže razdoblje vodi ka insolventnosti (nesposobnosti za plaćanje), pa i do propasti ako se na vrijeme na poduzmu mjere za poboljšanje likvidnosti. (Tintor, 2020., 94).

Slika 5: Pokazatelji likvidnosti

Izvor: Izrada autora prema Žager et al, 2008., 248

4.1.1. Koeficijent trenutne likvidnosti

Koeficijent trenutne likvidnosti ukazuje na sposobnost poduzeća za trenutnačno podmirenje obveza. Prema tome, logično je da je u brojniku ovog pokazatelja novac. Ovaj pokazatelj korisnika informacija o likvidnosti lako može dovesti u zabludu. Primjerice, ako je na dan utvrđivanja koeficijenta trenutne likvidnosti na žiro račun stigla značajna uplata, taj koeficijent može biti relativno visok i korisnik može zaključiti kako poduzeće nema problema s likvidnošću, što ne mora biti tako (Žager et al, 2008., 248).

Formula za izračun trenutne likvidnosti u omjer stavlja novac i kratkoročne obveze:

$$\text{Koeficijent trenutne likvidnosti} = \frac{\text{Novac}}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

4.1.2. Koeficijent ubrzane likvidnosti

Pokazatelj ubrzane likvidnosti se koristi za procjenu može li poduzeće udovoljiti svojim kratkoročnim obvezama upotrebom svoje najlikvidnije imovine. Ovaj pokazatelj računa se dijeljenjem novca u banci i blagajni uvećanog za kratkotrajna potraživanja s kratkoročnim obvezama. Ovaj pokazatelj bi trebao iznositi 1 ili više, premda ima izuzetaka, ovisno o industriji (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 443).

Formula za izračun koeficijenta ubrzane likvidnosti:

$$\text{Koeficijent ubrzane likvidnosti} = \frac{\text{Novac} + \text{kratkotrajna potraživanja}}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

4.1.3. Koeficijent tekuće likvidnosti

Pokazatelj tekuće likvidnosti je najbolji pojedinačni indikator likvidnosti. Računa se dijeljenjem kratkotrajne imovine s kratkoročnim obvezama. Ocjena vrijednosti pokazatelja vrši se usporedbom s prosjekom industrije i analizom trenda. Previsoki pokazatelj upućuje na slabo upravljanje kratkotrajnom imovinom, nekurentne zalihe ili pak slabo korištenje kratkoročnih kredita. To za posljedicu ima negativan utjecaj na dugoročnu profitabilnost tvrtke. Ako pokazatelj pokazuje silazan trend, upozorava da kratkoročne obveze rastu i/ili se kratkotrajna imovina smanjuje, ili pak, da kratkoročne obveze rastu brže od kratkotrajne imovine (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 442).

Premda ne postoje opće usvojene razine financijskih pokazatelja, imajući u vidu kako se on računa, preporučuje se da bi trebao iznositi najmanje 2 (po nekima 1,5) kako tvrtka ne bi zapala u probleme nelikvidnosti. Međutim, ni pokazatelj od 1,0 ne mora biti zabrinjavajuć, ako

tvrtka ima dobro upravljanje potraživanjima i zalihama, te raspoloživu kreditnu liniju s bankom koja joj omogućuje da održava niski pokazatelj likvidnosti. U svakom slučaju i previsoki i preniski pokazatelj mogu upućivati na probleme koje traže detaljnu analizu (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015.,443).

Formula za izračun koeficijenta tekuće likvidnosti:

$$\text{Koeficijent tekuće likvidnosti} = \frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

4.1.4. Koeficijent financijske stabilnosti

Koeficijent financijske stabilnosti predstavlja omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze. Ovaj pokazatelj, po definiciji, mora biti manji od 1 jer poduzeće dio svoje kratkotrajne imovine mora financirati iz kvalitetnih dugoročnih izvora, tj. iz radnog kapitala. Što je vrijednost ovog pokazatelja manja, to je likvidnosti i financijska stabilnost veća, tj. povećava se učešće radnog kapitala. Tendencija povećanja ovog pokazatelja najčešće nije dobra jer ukazuje na smanjenje likvidnosti i financijske stabilnosti. Ako je vrijednost ovog pokazatelja veća od 1, to znači da poduzeće nema radnog kapitala, već da postoji „deficit radnog kapitala“. Drugačije rečeno, to znači da poduzeće dio svoje dugotrajne imovine financira iz kratkoročnih izvora (Žager et al, 2008., 250).

Formula za izračun koeficijenta financijske stabilnosti:

$$\text{Koeficijent financijske stabilnosti} = \frac{\text{Dugotrajna imovina}}{\text{Kapital} + \text{dugoročne obveze}}$$

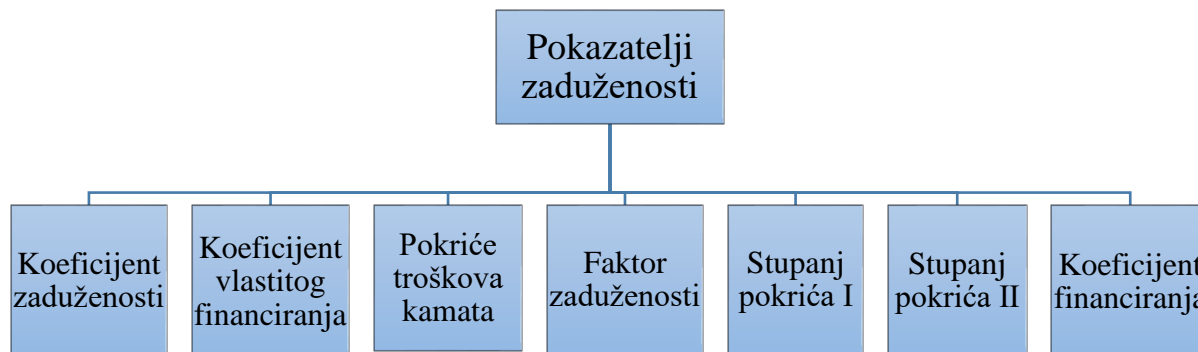
4.2. Pokazatelji zaduženosti (menadžmenta duga)

Najčešći pokazatelji zaduženosti poduzeća su koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja i koeficijent financiranja. Sva ova tri pokazatelja formirana su na temelju bilance i zbog toga se često ističe da oni odražavaju statičku zaduženosti. U biti, ti su pokazatelji odraz strukture pasive i govore koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala (glavnice) te koliko je imovine financirano iz tuđeg kapitala (obveza). Isto tako, pomoću tih pokazatelja moguće je utvrditi odnos tuđeg kapitala (obveza) i vlastitog kapitala (glavnica) (Žager et al, 2008., 250).

Pokriće troškova kamata i faktor zaduženosti ukazuju na dinamičku zaduženost jer dug razmatraju s aspekta mogućnosti njegova podmirenja. Utvrđuju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka i bilance. Stupnjevi pokrića I i II računaju se na temelju podataka iz

bilance. Kod njih se razmatra pokriće dugotrajne imovine glavnicom, tj. glavnicom uvećanom za dugoročne obveze (Žager et al, 2008., 250-251).

Slika 6: Pokazatelji zaduženosti

Izvor: Izrada autora prema Žager et al, 2008.,251

4.2.1. Koeficijent zaduženosti

Pokazatelj zaduženosti pokazuje koliki udio sredstava su osigurali vjerovnici (kreditori). Dakle, daje informacije o tome kontrolira li društvo svoje dugove, što je važno i za vjerovnike, ali i za dioničare zbog potencijalnog problema bankrota tvrtke, ako ne bude u stanju podmirivati preuzete obveze. Pokazatelj zaduženosti računa se dijeljenjem ukupnih obveza s ukupnom imovinom. Viši pokazatelj znači da je tvrtka rizičnija, da mora plaćati veće troškove kamata. Ako je više zadužena u odnosu na industriju, znači da ima veću vjerojatnost zapadanja u financijske neprilike. Ovaj pokazatelj se izražava u postotku i trebao bi biti manji od 0,5 odnosno 50% (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 449).

Formula za izračun koeficijenta zaduženosti:

$$\text{Koeficijent zaduženosti} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna imovina}}$$

4.2.2. Koeficijent vlastitog financiranja

Pokazatelj vlastitog financiranja je komplementaran koeficijentu zaduženosti i računa se tako što se u omjer stavljaju kapital i ukupna imovina. Pokazatelji vlastitog financiranja govore u kojem omjeru vlastito financiranje sudjeluje u poslovanju poduzeća. Pokazatelj je to bolji što je veći od 0,50, jer onda to znači da se poduzeće financira iz vlastitih izvora s više od 50%.

Odnosno, možemo reći što je stupanj samofinanciranja veći to su vjerovnici sigurniji i rizik poslovanja s tim poduzećima je manji (Vukoja, 2009., 9).

Formula za izračun koeficijenta vlastitog financiranja:

$$\text{Koeficijent vlastitog financiranja} = \frac{\text{Kapital (glavnica)}}{\text{Ukupna imovina}}$$

4.2.3. Koeficijent financiranja

Koeficijent financiranja je također jedan od značajnijih pokazatelja koji govori kolika je rizičnost ulaganja u dotično poduzeće. Računa se dijeljenjem ukupnih obveza s kapitalom. Pokazatelj financiranja se naziva još i pokazateljem mogućeg zaduživanja, te prema konzervativnom pristupu trebao bi iznositi 1:1. Međutim, u današnjim suvremenim uvjetima poslovanja odstupa se pomalo od tako definiranog odnosa, sve veći naglasak se pridaje rezultatima koji se postižu ukupnim kapitalom, tj. trajnoj snazi prihoda. U tom kontekstu tolerira se veća zaduženost poduzeća i pomiče se odnos vlastitog i tuđeg kapitala prema omjeru 30:70, a u mnogim bankama to predstavlja granicu kreditne sposobnosti poduzeća (Vukoja, 2009., 9).

Formula za izračun koeficijenta financiranja:

$$\text{Koeficijent financiranja} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Kapital (glavnica)}}$$

4.2.4. Pokriće troškova kamata

Pokazatelj pokrića kamata pokazuje razmjer u kojem poslovni dobitak može pasti, a da se ne dovede u pitanje plaćanje kamata. On se računa dijeljenjem dobitka iz poslovanja (EBIT – dobitak prije poreza uvećan za troškove kamata) i troškova kamata. Naime, kod ovog pokazatelja kao sredstva koja se mogu upotrijebiti za podmirenje godišnjeg troška kamata uzima se dobitak prije poreza i kamata (EBIT), jer su kamate neoporezivi trošak (tj. na njihovo plaćanje ne utječe porez), odnosno ukupan EBIT je raspoloživ za plaćanje kamata. (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 450).

Poželjnim se smatra što veći odnos, jer je u tom slučaju manja rizičnost podmirenja obveza po dospjelim kamatama. Ovaj pokazatelj služi kao orijentir za odluku o zaduživanju kod financijskih organizacija, tj. da li je poduzeće uopće u mogućnosti podmiriti troškove kamata za kredit koji bi eventualno zatražilo (Vukoja, 2009., 9).

Formula za izračun pokrića troškova kamata:

$$\text{Pokriće troškova kamata} = \frac{EBIT}{\text{Trošak kamata}}$$

4.2.5. Faktor zaduženosti

Faktor zaduženosti također ukazuje na dinamički aspekt zaduženosti jer razmatra mogućnost podmirenja obveza, odnosno pokazuje koliko bi godina trebalo uz postojeće uvjete poslovanja i ostvarivanja dobiti da poduzeće podmiri svoje ukupne obveze. Promatrano s aspekta sigurnosti poslovanja poduzeća podrazumijeva se da manji faktor zaduženosti znači veću sigurnost i obrnuto. Kontrolna mjera za ovaj pokazatelj je 5 godina. To znači, ako poduzeće može podmiriti sve svoje obveze unutar 5 godina ono je solventno i nije prezaduženo (Vukoja, 2009., 9).

Formula za izračun faktora zaduženosti:

$$\text{Faktor zaduženosti} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Neto dobit} + \text{amortizacija}}$$

4.2.6. Stupanj pokrića I

Stupanj pokrića I – zlatno bankarsko pravilo - nalaže ročnu usklađenosti dijelova aktive i pasive, odnosno zahtjeva financiranje dugotrajne imovine iz dugoročnih izvora, bilo vlastitih (temeljni kapital, pričuve...) ili tuđih (bankarski krediti). Vrijednost ovog pokazatelja ne bi trebala prelaziti vrijednost 1. Što je vrijednost niža od 1 to je pokazatelj bolji (Vukoja, 2009., 10).

Formula za izračun stupnja pokrića I:

$$\text{Stupanj pokrića I} = \frac{\text{Vlastiti kapital (glavnica)}}{\text{Dugotrajna imovina}}$$

4.2.7. Stupanj pokrića II

Stupanj pokrića II – zlatno bilančno pravilo – nalaže ročnu usklađenost dijelova aktive i pasive, odnosno zahtjeva financiranje dugotrajne imovine iz dugoročnih izvora, bilo vlastitih ili tuđih (Vukoja, 2009., 10).

Kod stupnja pokrića II može se istaknuti da njegova vrijednost uvijek mora biti veća od 1 jer je poznato da dio dugoročnih izvora, zbog održanja likvidnosti, mora biti iskorištena za financiranje kratkotrajne imovine (Žager et al, 2008., 251).

Formula za izračun stupnja pokrića II:

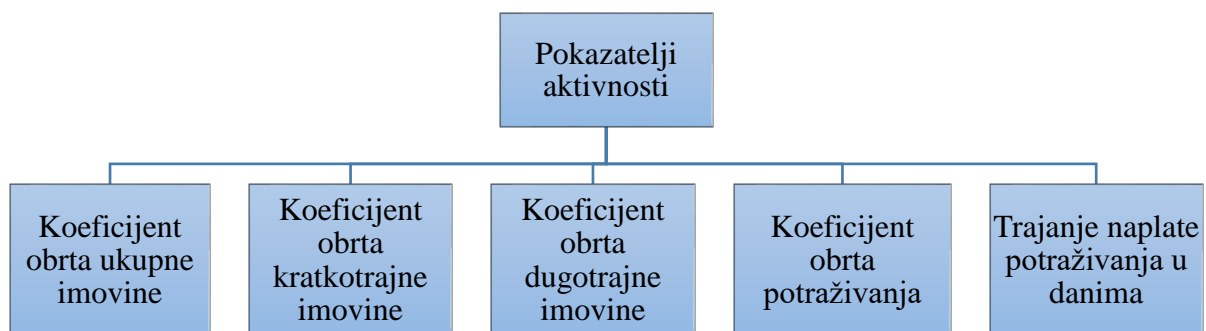
$$\text{Stupanj pokrića II} = \frac{\text{Vlastiti kapital} + \text{dugoročne obveze}}{\text{Dugotrajna imovina}}$$

4.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti upućuju na sposobnost poduzeća da upravlja imovinom koju posjeduje odnosno koliko efikasno koristi svoje oblike imovine tijekom obračunskog razdoblja. Koeficijenti obrtaja pokazuju efikasnost korištenja pojedinih oblika imovine odnosno broj obrtaja dijelova imovine u toku obračunskog razdoblja. Što su koeficijenti obrtaja veći, to je i efikasnije korištenje dijelova imovine čime se postižu i veći efekti likvidnosti poduzeća (Santini, 2013., 245).

Analiza aktivnosti interesantna je kratkoročnim kreditorima, bankama ili dobavljačima potencijalnim partnerima, jer daje odgovore na sposobnost poduzetnika da generira dovoljno obrtnih sredstava (radnog kapitala) za tekuće poslovanje i redovito plaćanje tekućih obveza. Radni kapital predstavlja višak tekuće imovine iznad tekućih obveza poduzetnika. Kvaliteta radnog kapitala mjeri se (a) strukturom kratkotrajne imovine i (b) vremenom naplate potraživanja odnosno koliko je potrebno da se nenovčani oblici tekuće imovine pretvore u novac (Tintor, 2020., 96).

Slika 7: Pokazatelji aktivnosti

Izvor: Izrada autora prema Žager et al, 2008., 252

4.3.1. Koeficijent obrta ukupne imovine

Koeficijent obrta ukupne imovine stavlja u odnos financijske učinke te imovine (prihode) s njezinom ukupnom vrijednošću. Upućuje na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Što je taj koeficijent veći, to je veća brzina cirkulacije (tj. broja dana vezivanja imovine manji). (Vukoja, 2009., 11).

Formula za izračun koeficijenta obrta ukupne imovine:

$$\text{Koeficijent obrta ukupne imovine} = \frac{\text{Ukupni prihod}}{\text{Ukupna imovina}}$$

4.3.2. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine nam pokazuje koliko je puta godišnje poduzeće obrnulo svoju kratkotrajnu imovinu. Odnosno prikazuje koliko kuna ukupnih prihoda se ostvarilo na jednu kunu kratkotrajne imovine.

Formula za izračun koeficijenta obrta kratkotrajne imovine:

$$\text{Koeficijent obrta kratkotrajne imovine} = \frac{\text{Ukupni prihod}}{\text{Kratkotrajna imovina}}$$

4.3.3. Koeficijent obrta dugotrajne imovine

Koeficijent obrta dugotrajne imovine nam pokazuje koliko je puta godišnje poduzeće obrnulo svoju dugotrajnu imovinu. Odnosno koeficijent prikazuje koliko kuna ukupnih prihoda se ostvarilo na jednu kunu dugotrajne imovine.

Kako se ovaj pokazatelj računa dijeljenjem prodaje i dugotrajne imovine, u pravilu postrojenja i opreme, viši pokazatelj, je naravno, poželjniji. Niski pokazatelj upućuje na moguće probleme u vezi marketinga, ili upućuje da tvrtka ima novija postrojenja i opremu i/ili neuposlone kapacitete ili investira radi udovoljavanja potreba procijenjene povećane prodaje (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 447).

Formula za izračun koeficijenta obrta dugotrajne imovine:

$$\text{Koeficijent obrta dugotrajne imovine} = \frac{\text{Ukupni prihod}}{\text{Dugotrajna imovina}}$$

4.3.4. Koeficijent obrta potraživanja

Pokazatelj obrta potraživanja pokazuje koliko novčanih jedinica prodaje se može ostvariti s jednom kunom uloženom u potraživanja. Pokazatelj obrta potraživanja u omjer stavlja prihode od prodaje i potraživanja. Pomoću ovog koeficijenta izračunavamo trajanje naplate potraživanja.

Formula za izračun koeficijenta obrta potraživanja:

$$\text{Koeficijent obrta potraživanja} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Potraživanja}}$$

4.3.5. Trajanje naplate potraživanja u danima

Na osnovi koeficijenta obrta potraživanja moguće je izračunati i prosječno trajanje naplate potraživanja tako što u omjer stavljamo dane u godini i koeficijent obrta potraživanja. Porast prosječnog vremena naplate potraživanja (pad pokazatelja obrtaja potraživanja) može značiti da poduzeće ima problema s naplatom potraživanja ili da su potraživanja sumnjive kvalitete. Razdoblje naplate korisno je usporediti s uvjetom kreditne politike poduzeća. Primjerice, ako je poduzeće odobrilo kupcima odgodu plaćanja do 30 dana, a ako je prosječno vrijeme naplate potraživanja iznosilo 45 dana, onda ono ukazuje da naplata potraživanja od kupaca kasni. Da su kreditni uvjeti bili 60 dana, to bi značilo da se naplata izvrši prije roka.

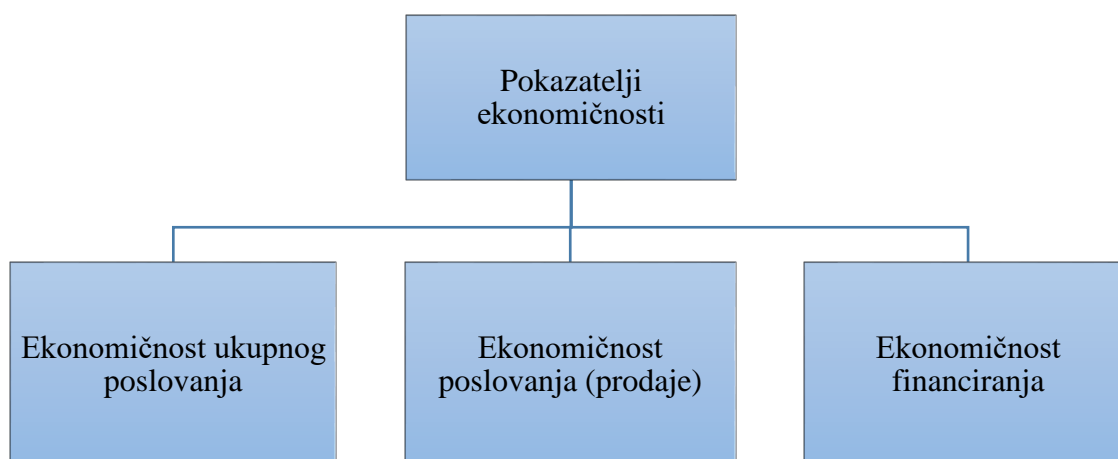
Formula za izračun trajanja naplate potraživanja u danima:

$$\text{Trajanje naplate potraživanja u danima} = \frac{365 \text{ dana}}{\text{Koeficijent obrta potraživanja}}$$

4.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Analiza ekonomičnosti usmjerena je ka cilju mjerenja u kojoj mjeri i koliko svaka jedinica rashoda generira ostvareni veći prihod. Pokazatelji ekonomičnosti izračunavaju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Prema tome oni upućuju na odnos prihoda i rashoda, odnosno pokazuju koliko se prihoda ostvari na svaku jedinicu rashoda. Koeficijenti ekonomičnosti uvijek bi trebali biti veći od 1 jer samo takav odnos pokazuje da su na svaku jedinicu rashoda ostvareni veći prihodi (Tintor. 2020, 96).

Slika 8: Pokazatelji ekonomičnosti

Izvor: Izrada autora prema Žager et al, 2008., 252

4.4.1. Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja u omjer stavlja ukupni prihod s ukupnim rashodima. Ovaj pokazatelj pokazuje za koliko su ostvareni ukupni prihodi od ukupnih rashoda.

Formula za izračun ekonomičnosti ukupnog poslovanja:

$$\text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja} = \frac{\text{Ukupni prihod}}{\text{Ukupni rashod}}$$

4.4.2. Ekonomičnost poslovanja (prodaje)

Pokazatelj ekonomičnosti poslovanja odnosno prodaje u omjer stavlja prihode od prodaje i rashode od prodaje. Ono je konkretan pokazatelj djelatnosti društva, a pokazuje za koliko je društvo ostvarilo više prihoda od rashoda.

Formula za izračun ekonomičnosti poslovanja (prodaje):

$$\text{Ekonomičnost poslovanja (prodaje)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Rashodi od prodaje}}$$

4.4.3. Ekonomičnost financiranja

Pokazatelj ekonomičnosti financiranja nam u omjer stavlja financijske prihode s financijskim rashodima. Što je pokazatelj bliži nuli to je lošiji, a što je bliži ili veći od jedan je bolji.

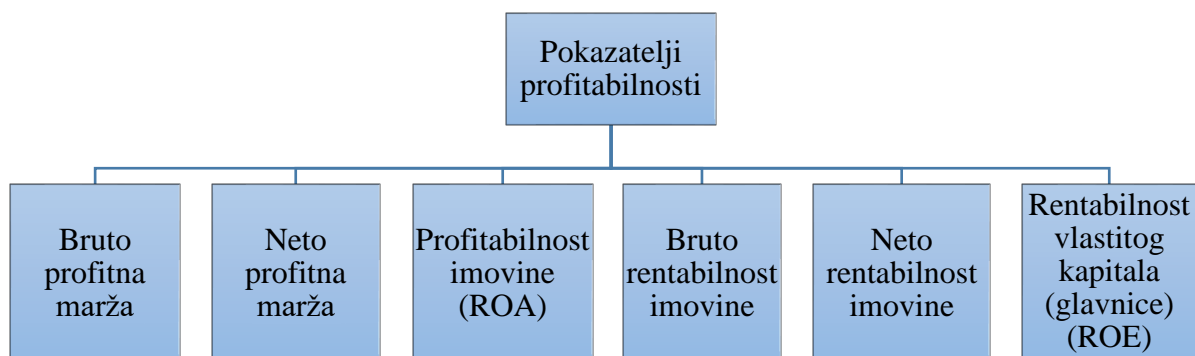
Formula za izračun ekonomičnosti financiranja:

$$\text{Ekonomičnost financiranja} = \frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}}$$

4.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti izražavaju snagu zarade tvrtke, odnosno pokazuju ukupni efekt likvidnosti, upravljanja imovinom i dugom na mogućnost ostvarenja profita. Profitabilnost se može mjeriti u odnosu na obujam prodaje (bruto i neto profitna marža) i u odnosu na ulaganja (profitabilnost imovine i profitabilnost vlastitog kapitala), a izražava se u postotku. Niska profitabilnost ukazuje na propast tvrtke u budućnosti (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 450).

Slika 9: Pokazatelji profitabilnosti

Izvor: Izrada autora prema Žager et al, 2008., 253

4.5.1. Bruto profitna marža

Bruto profitna marža stavlja u odnos dobit prije oporezivanja (bruto dobit) uvećanu za rashode od kamata s ukupnim prihodima poduzeća. Ona označuje udio bruto dobiti uvećanu za rashode od kamata s ukupnom prodajom poduzeća, te se može izraziti i postotno. Što je ona veća, poduzeće je uspješnije u ostvarivanju zarade (Vukoja, 2009., 12).

Formula za izračun bruto profitne marže:

$$\text{Bruto profitna marža} = \frac{\text{Dobit prije oporezivanja} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupni prihodi}} * 100$$

4.5.2. Neto profitna marža

Neto profitna marža prikazuje odnos između dobiti nakon oporezivanja (neto dobiti), uvećane za rashode od kamata i ukupnim prihodima poduzeća. Neto marža profita je najprecizniji pokazatelj konačnih učinaka realiziranih poslova i pokazuje koliki postotak ostaje u vidu dobiti kojom se može slobodno raspolagati (Vukoja, 2009., 12).

Neto profitna marža prikazuje kako menadžment kontrolira troškove. Rashode i prihode, pa se koristi kao pokazatelj efikasnosti menadžmenta. Neto profitna marža mjeri kolika se stopa neto dobitka ostvaruje za dioničare na jednu kunu prodaje. Niska i opadajuća profitna neto marža upućuje na borbu za zadržavanje udjela na domaćem tržištu u uvjetima pojačane konkurencije sniženjem cijena/zadržavanjem postojećih cijena proizvoda. Osim relativno niskim cijenama, niska profitna marža može se objasniti i visokim udjelom troškova u ukupnom prihodu (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 451-452).

Formula za izračun neto profitne marže:

$$\text{Neto profitna marža} = \frac{\text{Dobit nakon oporezivanja} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupni prihodi}} * 100$$

4.5.3. Profitabilnost imovine – ROA (return on assets)

Pokazatelj neto rentabilnosti ili povrata na ukupnu imovinu pokazuje sposobnost poduzeća da korištenjem raspoložive imovine ostvari dobit. Pokazuje koliko je poduzeće ukupno zaradilo na svaku kunu imovine (Vukoja, 2009., 12).

Formula za izračun profitabilnosti imovine :

$$\text{Profitabilnost imovine} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Ukupna imovina}} * 100$$

4.5.4. Bruto i neto rentabilnost imovine

Pokazatelji rentabilnosti računaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Pri utvrđivanju rentabilnosti imovine razlikuje se bruto i neto rentabilnost. I ovdje je, kao kod marža profita razlika u obuhvatu poreza u brojniku pokazatelja. Prema tome, razlika između ova dva pokazatelja ukazuje na relativno porezno opterećenje u odnosu na ukupnu imovinu (Žager et al, 2008., 253).

Formula za izračun bruto rentabilnosti imovine:

$$\text{Bruto rentabilnost imovine} = \frac{\text{Dobit prije poreza} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupna imovina}} * 100$$

Formula za izračun neto rentabilnosti imovine

$$\text{Neto rentabilnost imovine} = \frac{\text{Neto dobit} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupna imovina}} * 100$$

4.5.5. Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice) – ROE (return on equity)

Pokazatelj povrata na ukupni kapital (rentabilnosti vlastitog kapitala) pokazuje snagu zarade u odnosu na ulaganje dioničara. Na temelju usporedbe pokazatelja profitabilnosti kapitala i profitabilnosti imovine s kamatnim stopama na tržištu (koje odražavaju cijenu korištenja tuđeg kapitala), moguće je zaključiti isplati li se više poduzeću koristiti vlastitim ili tuđim kapitalom. Da su, primjerice, stope profitabilnosti vlastitog kapitala vrlo visoke, pa čak i više od stope profitabilnosti imovine, poduzeću bi se isplatilo koristiti tuđim kapitalom, i obrnuto (Vukoja, 2009., 12-13).

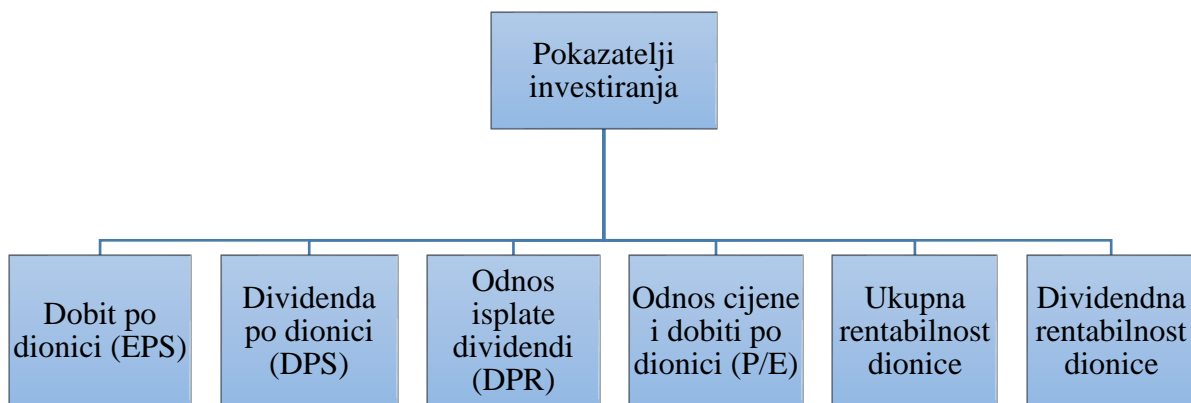
Formula za izračun rentabilnosti vlastitog kapitala:

$$\text{Rentabilnost vlastitog kapitala} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Vlastiti kapital (glavnica)}} * 100$$

4.6. Pokazatelji investiranja

Za razliku od do sada promatranih pokazatelja, koji su uglavnom pod kontrolom menadžmenta, pokazatelji investiranja odraz su stavova investitora o performansama i perspektivi tvrtke. Ovi pokazatelji računaju se usporedbom podataka iz financijskih izvješća i vrijednosti koju dionicama tvrtke dodjeljuju tržišta vrijednosnica. Ako su ostali pokazatelji tvrtke na zadovoljavajućoj razini, i cijena dionica (a time i vrijednost cijele tvrtke) će biti visoka, i obrnuto (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015., 454).

Slika 10: Pokazatelji investiranja

Izvor: Izrada autora prema Žager et al, 2008., 254

4.6.1. Dobit po dionici (EPS – „earnings per share“)

Dobit po dionici („earnings per share“ – EPS) iskazuje se u novčanim jedinicama, tj. pokazuju koliko se primjerice kuna, dolara ili eura dobiti ostvari po jednoj dionici (Žager et al, 2008., 254).

Formula za izračun dobiti po dionici (EPS):

$$\text{Dobit po dionici (EPS)} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Broj dionica}}$$

4.6.2. Dividenda po dionici (DPS – „dividends per share“)

Dividenda po dionici kao i dobit po dionici se iskazuje u novčanim jedinicama, tj. pokazuju koliko se kuna, dolara ili eura dividende ostvari po jednoj dionici (Žager et al, 2008., 254).

Dividenda po dionici prikazuje koji iznos dividende će dioničar dobiti za svaku dionicu koju posjeduje. Prilikom izračunavanja dividenda po dionici, izglasane dividende dijele se s brojem običnih dionica (Vukoja, 2009., 14).

Formula za izračun dividende po dionici (DPS):

$$\text{Dividenda po dionici (DPS)} = \frac{\text{Dio neto dobiti za dividende}}{\text{Broj dionica}}$$

4.6.3. Odnos isplate dividendi (DPR – „dividend pay ratio“)

Odnos isplate dividendi (DPR) obuhvaća odnos dividende po dionici i zarade po dionici. Obično je taj pokazatelj manji od 1, jer je po pravilu zarada po dionici veća od dividendi po dionici zato što se dio dobiti zadržava. Moguća je i situacija kad je taj pokazatelj veći od 1, tj. da je zarada po dionici manja od dividende po dionici, ali to onda znači da su se dividende isplatile iz zadržane dobiti (Vukoja, 2009., 14).

Formula za izračun odnos isplate dividendi (DPR):

$$\text{Odnos isplate dividendi (DPR)} = \frac{\text{Dividenda po dionici (DPS)}}{\text{Dobit po dionici (EPS)}}$$

4.6.4. Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E – „price earnings ratio“)

Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E ratio) pokazuje koliko je puta tržišna cijena dionice („price per share“ – PPS) veća od dobiti po dionici („earnings per share“ – EPS) (Žager et al, 2008., 254).

Formula za izračun odnosa cijene i dobiti po dionici (P/E ratio):

$$\text{Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)} = \frac{\text{Tržišna cijena dionice (PPS)}}{\text{Dobit po dionici (EPS)}}$$

4.6.5. Ukupna i dividendna rentabilnost dionice

Najznačajniji pokazatelji investiranja, sasvim sigurno, jesu pokazatelji rentabilnosti dionice. Razlikuje se ukupna i dividendna rentabilnosti dionice. U biti to su pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala. Međutim, bitno je istaknuti da u ovom slučaju vlastiti kapital nije iskazan po knjigovodstvenoj, već po tržišnoj vrijednosti. Naime, u brojniku ovih pokazatelja nalazi se dobit (EPS), tj. dividenda po dionici (DPS), a u nazivniku je tržišna cijena dionice (PPS). U normalnim situacijama ukupna rentabilnost veća je od dividendne rentabilnosti. Obrnuti slučaj moguć je samo ako se dividende isplaćuju iz zadržane dobiti kumulirane u prethodnim obračunskim razdobljima. Ovi se pokazatelji uobičajeno izražavaju u postotku (Žager et al, 2008., 254).

Formule za izračun ukupne rentabilnosti i dividendne rentabilnosti po dionici:

$$\text{Ukupna rentabilnost po dionici} = \frac{\text{Dobit po dionici (EPS)}}{\text{Tržišna cijena dionice (PPS)}}$$

$$\text{Dividendna rentabilnost po dionici} = \frac{\text{Dividenda po dionici (DPS)}}{\text{Tržišna cijena dionice (PPS)}}$$

5. Analiza financijskih izvještaja na primjeru Podravka d.d.

5.1. Opći podaci kompanije Podravka d.d.

Podravka, jedno od vodećih poduzeća u jugoistočnoj, srednjoj i istočnoj Europi, nastala je 1947. godine, na temeljima nekadašnje tvornice pekmeza i prerade voća braće Wolf. Ime kompanije Podravka potječe od naziva za stanovnicu Podravskog kraja, u kojem se nalazi i samo sjedište tvrtke. Sa sjedištem u Koprivnici, danas posluje u dva glavna poslovna segmenta, a to su prehrana i farmaceutika. Podravka je postala poznata u zemlji i inozemstvu po proizvodnji univerzalnog dodatka jelima – Vegeti, koja se već preko 70 godina izvozi u više od 60 zemalja svijeta na svih pet kontinenata. Brojni potrošači su prepoznali vrijednost Podravkinih proizvoda te im poklonili povjerenje, te kupci danas prepoznaju Podravku ne samo po brandu Vegeta već i po nizu drugih brendova, poput Lino, Eva, Fant, Kviki, Dolcela itd (Podravka.hr).

Temeljne vrijednosti Podravke su: kreativnost – ideje koje pokreću srce, jer srce pokreće sve ostalo, povjerenje – kao temeljac svakog dobrog obroka, strast – ono što obrok pretvara u gozbu, zadovoljstvo potrošača – mi nemamo potrošače, mi imamo goste za stolom, a svemu što rade pridodaju i izvrsnosti (Podravka.hr).

Logotip Podravke mijenjao se tokom godina. Dominantna boja, posebno u posljednjih trideset godina, je jarko crvena na bijeloj podlozi. Crvena u spektru boja spada u one tople, a kako je riječ o prehrambenoj industriji, posve je razumljiv odabir tople boje koja pozitivno utječe na emocije ljudi (Podravka.hr).

Najdugovječniji Podravkini slogani bili su „Od srca srcu“, te „Kompanija sa srcem“, a godinama se u kampanjama koristio slogan „Kad se sa srcem kuha, kuha se Podravka juha“. Srce je, osim u znaku kompanije, simbolički korišteno i kao izvor emocija čovjeka, a poznato je da hrana u životima mnogih ima i značenje izvora velikog spektra zadovoljstava (Podravka.hr).

Podravka se vodi vizijom poboljšanja svakodnevne kvalitete života svojih potrošača, kupaca i zaposlenika putem inovativnosti i internacionaliziranosti. Kao misiju svojeg poslovanja, Podravka želi ponuditi inovativno kulinarsko iskustvo te zdrava životna rješenja za svoje potrošače (Podravka.hr).

Podravka svoje proizvode plasira u više od 60 zemalja diljem svijeta. Pa tako je moguće Podravkine proizvode pronaći u državama poput Ujedinjeni Arapski Emirati, SAD i Kanada,

Velika Britanija, države Zapadne, Sjeverne i Istočne Afrike, Ukrajina, Švedska, Rusija, Kirgistan, države Južne Amerike, Australija, kao i države Bliskog Istoka kao i mnoge druge (Podravka.hr).

Podravka posluje prema načelima održivog razvoja pri čemu resurse nastoji koristiti optimalno uz što manje otpada. Posebno vode računa o očuvanju okoliša te razvoju okoline i društva, pri čemu pažljivo osluškuju potrebe društva. Podravku odlikuje i uključenost u životne procese, kako njenih zaposlenika tako i cijele zajednice, pa posebno njeguju poštovanje, povjerenje, iskreni dijalog, kolegijalnost i transparentnost (Podravka.hr).

Podravka je također pokrenula i Zakladu „prof. Zlata Bartl“, a Zlata Bartl, čije ime Zaklada nosi, je zaslužna za stvaranje najpoznatijeg Podravkinog proizvoda, univerzalnog dodatka jelima – Vegeta, nastale u Podravkinom istraživačkom laboratoriju davne 1957. godine kao rezultat inovativnosti, smjelosti i izvrsnosti u znanstveno-istraživačkom radu. Zakladom „prof Zlata Bartl“, kontinuirano se ulaže u mlade hrvatske znanstvenike i istraživače s ciljem promicanja i poticanja stvaralačkog i inovativnog znanstveno-istraživačkog rada među visokoobrazovanim mladim ljudima, osobito u tehničko-tehnološkoj oblasti (Podravka.hr).

Slika 11: Logo Podravke d.d.

Izvor: https://www.google.hr/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.podravka.hr%2Fbrand%2Fpodravka%2F&psig=AOvVaw2_M3J9frRS4dmEXvT7brDX&ust=1624994659351000&source=images&cd=vfe&ved=0CAoQjRxqFwoTCMCWkP6Gu_ECFQAAAAAdAAAAABA_D

5.2. Financijski izvještaji Podravke d.d. potrebni za analizu putem pokazatelja – od 2018. do 2020. godine

Tablica 6: Skraćena bilanca Podravke d.d.

Naziv pozicije	2018.	2019.	2020.
AKTIVA	1	2	3
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	2.811.907.940	2.895.438.913	2.904.357.183
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	262.958.374	271.808.862	279.974.169
II. MATERIJALNA IMOVINA	2.390.505.385	2.431.387.631	2.439.680.930
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	6.365.619	43.177.573	43.291.217
IV. POTRAŽIVANJA	0	0	0
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	152.078.562	149.064.847	141.410.867
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	2.015.316.374	1.969.914.328	2.018.938.437
I. ZALIHE	878.150.634	978.653.107	1.009.309.170
II. POTRAŽIVANJA	925.272.399	935.073.965	951.800.429
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	787.755	598.590	5.972.521
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	211.105.566	55.588.666	51.856.317
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	18.836.508	18.467.638	17.351.971
D) UKUPNO AKTIVA	4.846.060.822	4.883.820.879	4.940.647.591
PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE	3.047.705.866	3.219.428.530	3.426.982.205
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	1.566.400.660	1.566.400.660	1.566.400.660
II. KAPITALNE REZERVE	179.692.825	179.803.994	187.215.700
III. REZERVE IZ DOBITI	742.640.107	806.011.464	903.605.940
IV. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	310.892.070	399.292.207	465.894.391
1. Zadržana dobit	310.892.070	399.292.207	465.894.391
2. Preneseni gubitak	0	0	0
V. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	205.711.298	221.585.793	248.933.878
1. Dobit poslovne godine	205.711.298	221.585.793	248.933.878
2. Gubitak poslovne godine	0	0	0
VI. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	42.368.926	46.334.412	54.931.636
B) REZERVIRANJA	70.610.968	73.577.835	78.474.410
C) DUGOROČNE OBVEZE	684.370.062	596.752.304	427.998.487
D) KRATKOROČNE OBVEZE	935.792.979	866.785.001	858.071.306
E) UKUPNO PASIVA	4.846.060.822	4.883.820.879	4.940.647.591

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja Podravke d.d preuzetih sa Zagrebačke burze.

Tablica 7: Račun dobiti i gubitka Podravke d.d

Naziv pozicije	2018.	2019.	2020.
1	3	4	4
I. POSLOVNI PRIHODI	4.272.546.470	4.460.213.944	4.526.464.195
1. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	4.232.149.247	4.409.417.093	4.503.217.117
2. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	40.397.223	50.796.851	23.247.078
II. POSLOVNI RASHODI	4.014.103.011	4.176.667.756	4.194.118.579
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-15.274.451	-24.510.395	-27.521.508
2. Materijalni troškovi	2.630.607.412	2.730.450.380	2.760.522.296
3. Troškovi osoblja	1.003.786.452	1.066.326.315	1.066.376.553
4. Amortizacija	192.670.820	216.023.251	218.225.168
5. Ostali troškovi	120.010.814	130.661.631	103.619.146
6. Vrijednosna usklađenja	36.301.045	23.526.651	9.408.176
7. Rezerviranja	0	0	940.914
8. Ostali poslovni rashodi	46.000.919	34.189.923	62.547.834
III. FINANCIJSKI PRIHODI	13.130.122	873.721	542.453
IV. FINANCIJSKI RASHODI	21.069.600	18.569.331	18.877.673
IX. UKUPNI PRIHODI	4.285.676.592	4.461.087.665	4.527.006.648
X. UKUPNI RASHODI	4.035.172.611	4.195.237.087	4.212.996.252
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	250.503.981	265.850.578	314.010.396
1. Dobit prije oporezivanja	250.503.981	265.850.578	314.010.396
2. Gubitak prije oporezivanja	0	0	0
XII. POREZ NA DOBIT	38.924.300	38.746.550	57.876.086
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	211.579.681	227.104.028	256.134.310
1. Dobit razdoblja	211.579.681	227.104.028	256.134.310
2. Gubitak razdoblja	0	0	0
DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	211.579.681	227.104.028	256.134.310
1. Pripisana imateljima kapitala matice	205.711.298	221.585.793	248.933.878
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	5.868.383	5.518.235	7.200.432

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja Podravke d.d preuzetih sa Zagrebačke burze

Tablica 8: Ostali podatci potrebni kod izračuna pokazatelja

Naziv pozicije	2018.	2019.	2020.
1	2	3	4
I. broj dionica	7.120.003	7.120.003	7.120.003
II. tržišna cijena dionica (PPS) (u kunama)	316,5	429,1	413,3
III. Isplaćene dividende (u kunama)	48.702.632	62.907.552	62.928.783

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja Podravke d.d preuzetih sa Zagrebačke burze

5.3. Izračun pokazatelja likvidnosti

Tablica 9: Pokazatelji likvidnosti Podravke d.d.

Pokazatelji likvidnosti			
Koeficijent trenutne likvidnosti	2018.	2019.	2020.
	0,23	0,06	0,06
Koeficijent ubrzane likvidnosti	2018.	2019.	2020.
	1,21	1,14	1,17
Koeficijent tekuće likvidnosti	2018.	2019.	2020.
	2,15	2,27	2,35
Koeficijent financijske stabilnosti	2018.	2019.	2020.
	0,75	0,76	0,75

Izvor: Izrada autora prema podatcima iz financijskih izvještaja Podravke d.d.

Koeficijent trenutne likvidnosti ukazuje na sposobnost poduzeća za trenutačno podmirenje obveza, odnosno ukazuje koliku sposobnost poduzeće ima na trenutačni dan da novcem u blagajni podmiri kratkoročne obveze. U ovom slučaju koeficijenta trenutne likvidnosti se vidi da je došlo do velikog pada iz 2018. godine u 2019. godinu. U 2018. godini poduzeće je bilo sposobno na dan 31.12.2018. podmiriti 23% ukupnih kratkoročnih obveza s novcem iz blagajni, dok taj postotak na dan 31.12.2019. i 31.12.2020. iznosi samo 6%. Naravno ovaj pokazatelj može dovesti u zabludu jer moguće je da je 31.12.2018. godine došlo do veće uplate novca što je dovelo i do veće likvidnosti poduzeća ili je došlo do veće isplate 31.12.2019. godine pa je to dovelo do manje likvidnosti.

Pokazatelj ubrzane likvidnosti bi trebao iznositi 1 ili više što znači da društvo može podmiriti svoje kratkoročne obveze sa svojim novcem i kratkotrajnim potraživanjem. U ovom slučaju Podravka ima dobre koeficijente koji govore da društvo ima brzo unovčivu imovinu, veću od kratkoročnih obveza. Najveći koeficijent je iznosio 2018. godine gdje bi Podravci u iznosu ostalo još 21% nakon podmirenja kratkoročnih obveza. U sljedeće dvije godine koeficijent je malo pao, ali i dalje je na željenoj razini većoj od 1. Pa tako 2019. godine bi u iznosu ostalo još 14%, a 2020. 17% nakon podmirenja kratkoročnih obveza.

Pokazatelj tekuće likvidnosti je najbolji pojedinačni indikator likvidnosti koji omjerom kratkotrajne imovine s kratkoročnim obvezama pokazuje da li kratkotrajna imovine može podmiriti kratkoročne obveze. Preporučuje se da bi koeficijent trebao iznositi minimalno 2, a to je ono što Podravka i ima. Te se vidi i uzlazni trend koeficijenta koji govori da kratkotrajna imovina raste, a obveze se smanjuju ili da imovina raste brže od obveza. Najbolja godina ovog

koeficijenta je 2020. godina kada je Podravka bila u stanju duplo podmiriti svoje kratkoročne obveze, te bi joj još ostalo 35% kratkotrajne imovine nakon podmirenja.

Koeficijent financijske stabilnosti predstavlja omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze. Pokazatelj mora biti manji od 1 jer poduzeće dio svoje kratkotrajne imovine mora financirati iz kvalitetnih dugoročnih izvora, tj. iz radnog kapitala. Što je vrijednost ovog pokazatelja manja, to je likvidnosti i financijska stabilnost veća. U slučaju Podravke u zadnjih 3 godine koeficijent iznosi manje od 1, te stagnira kod koeficijenta 0,75, što znači da je društvo financijski stabilno, odnosno likvidno i da ima radni kapital.

5.4. Izračun pokazatelja zaduženosti

Tablica 10: Pokazatelji zaduženosti Podravke d.d.

Pokazatelji zaduženosti			
Koeficijent zaduženosti	2018.	2019.	2020.
	0,34	0,30	0,26
Koeficijent vlastitog financiranja	2018.	2019.	2020.
	0,63	0,66	0,70
Koeficijent financiranja	2018.	2019.	2020.
	0,53	0,45	0,38
Pokriće troškova kamata	2018.	2019.	2020.
	12,27	15,27	17,61
Faktor zaduženosti	2018.	2019.	2020.
	4,01	3,30	2,71
Stupanj pokrića I	2018.	2019.	2020.
	1,08	1,11	1,18
Stupanj pokrića II	2018.	2019.	2020.
	1,33	1,32	1,33

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja Podravke d.d.

Pokazatelj zaduženosti daje informacije o tome kontrolira li društvo svoje dugove odnosno koliko je zaduženo. Pokazatelj zaduženosti računa se dijeljenjem ukupnih obveza s ukupnom imovinom. Viši pokazatelj znači da je tvrtka rizičnija, da mora plaćati veće troškove kamata. Ovaj pokazatelj trebao bi biti manji od 0,5 jer bi se društvo trebalo više financirati iz vlastitih izvora, a ne tuđih. Može se vidjeti da je koeficijent manji od 0,5 što govori da se Podravka financira više iz vlastitih izvora. Također se vidi i pad koeficijenta u odnosu na 2018. godinu što govori da Podravka ima sve više i više vlastitih izvora financiranja.

Pokazatelj vlastitog financiranja u omjer stavlja kapital i ukupnu imovinu. Pokazatelj vlastitog financiranja govori u kojem omjeru vlastito financiranje sudjeluje u poslovanju poduzeća. Pokazatelj je bolji ako je veći od 0,50, jer onda to znači da se poduzeće financira iz vlastitih izvora s više od 50%. Kod Podravke se vidi da su koeficijenti veći od 0,50 te se i povećavaju u odnosu na 2018. godinu. U 2018. godini poduzeće se financiralo sa 63% vlastitih izvora, a 2019. i 2020 godine to se povećalo pa je financiranje iz vlastitih izvora iznosilo 66% odnosno 70%.

Koeficijent financiranja govori kolika je rizičnost ulaganja u dotično poduzeće. Računa se dijeljenjem ukupnih obveza s kapitalom. Iznos koeficijenta financiranja bi trebao iznositi ispod 1 da bi bio prihvatljiv. U primjeru Podravke se vidi da su svi koeficijenti financiranja ispod 1 što govori, kao i prethodna dva pokazatelja, da se društvo više financira vlastitim izvorima nego tuđim.

Pokazatelj pokrića kamata pokazuje razmjernost u kojem poslovni dobitak može pasti, a da se ne dovede u pitanje plaćanje kamata. On se računa dijeljenjem dobitka iz poslovanja (EBIT) i troškova kamata. Poželjnim se smatra što veći odnos, jer je u tom slučaju manja rizičnost podmirenja obveza po dospjelim kamatama. Kod Podravke se vide vrlo dobri koeficijenti pokrića troškova kamata gdje je koeficijent 2018. godine iznosio 12,27, a u sljedećim godinama raste te u 2019. iznosi 15,27, a 2020. 17,61.

Faktor zaduženosti pokazuje koliko bi godina trebalo uz postojeće uvjete poslovanja i ostvarivanja dobiti da poduzeće podmiri svoje ukupne obveze. Promatrano s aspekta sigurnosti poslovanja poduzeća podrazumijeva se da manji faktor znači veću sigurnost i obrnuto. Ako poduzeće može podmiriti sve svoje obveze unutar 5 godina ono je solventno i nije prezaduženo. Kod Podravke se vidi da faktor opada odnosno da društvu treba sve manje i manje vremena da podmiri svoje ukupne obveze. Pa je tako 2018. godini poduzeću trebalo 4,01 godina da podmiri ukupne obveze, a 2019. godine 3,30 godina, odnosno 2020. godine 2,71 godina.

Stupanj pokrića I nalaže usklađenosti dijelova aktive i pasive, odnosno zahtjeva financiranje dugotrajne imovine iz glavnice. Ako je vrijednost ovog pokazatelja veća od 1 to govori da je dugotrajna imovina financirana iz glavnice odnosno da su korišteni vlastiti izvori financiranja. Kod Podravke se vidi da su u sve tri godine koeficijenti iznad 1 odnosno da se dugotrajna imovina financira vlastitim izvorima. Najveći koeficijent iznosi 2020. godine kada iznosi 1,18, a najmanji 2018. godine kada je 1,08.

Stupanj pokrića II zahtjeva financiranje dugotrajne imovine iz dugoročnih izvora, bilo vlastitih ili tuđih. Kod stupnja pokrića II može se istaknuti da njegova vrijednost uvijek mora biti veća od 1 jer je poznato da dio dugoročnih izvora, zbog održanja likvidnosti, mora biti iskorišteno za financiranje kratkotrajne imovine. U svim godinama Podravka prelazi koeficijent 1 i stagnira u svim godinama pa tako 2018. godine stupanj pokrića II iznosi 1,33, 2019. godine 1,32, a 2020. godine 1,33.

5.5. Izračun pokazatelja aktivnosti

Tablica 11: Pokazatelji aktivnosti Podravke d.d.

Pokazatelji aktivnosti			
Koeficijent obrta ukupne imovine	2018.	2019.	2020.
	0,89	0,92	0,92
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	2018.	2019.	2020.
	2,13	2,26	2,24
Koeficijent obrta dugotrajne imovine	2018.	2019.	2020.
	1,52	1,54	1,56
Koeficijent obrta potraživanja	2018.	2019.	2020.
	4,62	4,77	4,76
Trajanje naplate potraživanja	2018.	2019.	2020.
	79	77	77

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja Podravke d.d.

Koeficijent obrta ukupne imovine stavlja u odnos poslovne prihode s ukupnom imovinom. Rezultat odnosa govori koliko se kuna prihoda ostvarilo na kunu ukupne imovine. Što se tiče Podravke 2018. godine je ostvarila 0,89 kuna prihoda na kunu imovine, a 2019. godine se taj prihod malo povećao te je iznosio 0,92 kuna prihoda na kunu imovine. U 2020. godini koeficijent odnosno prihod od 0,92 kuna ostaje isti kao i 2019. godine.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine pokazuje koliko kuna ukupnih prihoda se ostvarilo na jednu kunu kratkotrajne imovine. Podravka je u svim godinama promatranih razdoblja uspjela obrnuti kratkotrajnu imovinu s više od dva puta, pa je tako 2018. godine ostvarila 2,13 kuna prihoda na jednu kunu kratkotrajne imovine. U 2019. godini prihod se povećao te je iznosio 2,26 kuna, a u 2020. godini Podravka je imala 2,24 kuna prihoda na jednu kunu kratkotrajne imovine.

Koeficijent obrta dugotrajne imovine pokazuje koliko je puta godišnje poduzeće obrnulo svoju dugotrajnu imovinu, odnosno prikazuje koliko kuna ukupnih prihoda se ostvarilo na jednu kunu dugotrajne imovine. Podravka u svim godinama obrne svoju dugotrajnu imovinu i to u 2018. godini ostvari 1,52 kuna prihoda na jednu kunu dugotrajne imovine, u 2019. godini 1,54 kuna i u 2020. godini Podravka je ostvarila 1,56 kuna prihoda na jednu kunu dugotrajne imovine.

Pokazatelj obrta potraživanja pokazuje koliko novčanih jedinica prodaje se može ostvariti s jednom kunom uloženom u potraživanja. Pokazatelj obrta potraživanja u omjer stavlja prihode od prodaje i potraživanja. Podravka je u promatranim godinama skoro pa jednako ostvarivala prihode od prodaje na jednu kunu potraživanja od kupaca. Pa je tako 2018. godine ostvarila 4,62 kuna prihoda od prodaje na jednu kunu potraživanja od kupaca, a u 2019. godine se prihod malo povećao te je iznosio 4,77 kuna, a 2020. godine 4,76 kuna.

Na osnovi koeficijenta obrta potraživanja izračunavamo i prosječno trajanje naplate potraživanja tako što u omjer stavljamo dane u godini i koeficijent obrta potraživanja. Što se tiče Podravke u 2018. godini prosječno trajanje naplate potraživanja je iznosilo 79 dana, dok je u 2019. i 2020. godini taj podatak iznosio 77 dana. Iz ovog se može zaključiti da se trajanje naplate potraživanja može smanjiti, ali i da je zadovoljavajuć kako Podravka tolerira do 120 dana naplate potraživanja prije poduzimanja nekih mjera.

5.6. Izračun pokazatelja ekonomičnosti

Tablica 12: Pokazatelji ekonomičnosti Podravke d.d.

Pokazatelji ekonomičnosti			
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	2018.	2019.	2020.
	1,06	1,06	1,07
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	2018.	2019.	2020.
	1,06	1,07	1,08
Ekonomičnost financiranja	2018.	2019.	2020.
	0,62	0,05	0,03

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja Podravke d.d.

Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja u omjer stavlja ukupni prihod s ukupnim rashodima, te nam pokazuje za koliko su ostvareni ukupni prihodi od ukupnih rashoda. Rezultat ovog pokazatelja bi uvijek morao biti veći od jedan. U svim promatranim godinama analize

Podravka je ostvarila dobit, odnosno dobila je više prihoda nego što je imala rashoda. Najveći prihod Podravka je ostvarila 2020. godine kada je taj koeficijent iznosio 1,07.

Pokazatelj ekonomičnosti poslovanja odnosno prodaje u omjer stavlja poslovne prihode i poslovne rashode, a pokazuje za koliko je društvo ostvarilo više poslovnih prihoda od poslovnih rashoda. Najveći koeficijent ekonomičnosti poslovanja Podravka je ostvarila 2020. godine kada je koeficijent iznosio 1,08.

Pokazatelj ekonomičnosti financiranja u omjer stavlja financijske prihode s financijskim rashodima, te što je pokazatelj bliži nuli to je lošiji, a što je bliži ili veći od jedan je bolji. U prvoj godini promatranog razdoblja, odnosno u 2018. godini pokazatelj je bio dobar i bio je veći od 0,5 te je iznosio 0,62. U sljedećim godinama pokazatelj je uveliko pao te je 2019. godini iznosio 0,04, a u 2020. godini 0,02, što govori da Podravka ima puno veće financijske rashode od financijskih prihoda.

5.7. Izračun pokazatelja profitabilnosti

Tablica 13: Pokazatelji profitabilnosti Podravke d.d.

Pokazatelji profitabilnosti			
Bruto profitna marža	2018.	2019.	2020.
	6,36%	6,38%	7,35%
Neto profitna marža	2018.	2019.	2020.
	5,43%	5,51%	6,07%
Profitabilnost imovine (ROA)	2018.	2019.	2020.
	4,38%	4,67%	5,20%
Bruto rentabilnost imovine	2018.	2019.	2020.
	5,63%	5,85%	6,76%
Neto rentabilnost imovine	2018.	2019.	2020.
	4,82%	5,05%	5,59%
Rentabilnost vlastitog kapitala (ROE)	2018.	2019.	2020.
	6,94%	7,05%	7,47%

Izvor: Izrada autora prema podacima iz financijskih izvještaja Podravke d.d.

Bruto profitna marža stavlja u odnos dobit prije oporezivanja (bruto dobit) uvećanu za rashode od kamata s ukupnim prihodima poduzeća, te govori koliko bruto dobiti uvećane za rashode od kamata ostaje u odnosu na ukupan prihod poduzeća. Kod Podravke se može vidjeti da je bruto profita marža najveća bila 2020. godine, kada je bruto dobiti uvećane za rashode od kamata ostalo 7,35% u odnosu na ukupan prihod. U prethodnim godinama taj postotak je bio manji te je 2018. godine iznosio 6,36%, a 2019. godine 6,38%.

Neto profitna marža prikazuje odnos između dobiti nakon oporezivanja (neto dobiti) uvećane za rashode od kamata i ukupnim prihodima poduzeća, te pokazuje koliki postotak ostaje u vidu dobiti kojom se može slobodno raspolagati. Tijekom promatranih razdoblja Podravci je najviše neto dobiti uvećane za rashode od kamata u odnosu na ukupan prihod ostalo 2020. godine kada je taj postotak iznosio 6,07%. Neto profitna marža je kroz godine promatranih razdoblja pokazala povećanje jer je 2018. godine postotak iznosio 5,43%, a 2019. godine 5,51%.

Pokazatelj profitabilnosti (ROA) ili povrata na ukupnu imovinu pokazuje sposobnost poduzeća da korištenjem raspoložive imovine ostvari dobit. Pokazuje koliko je poduzeće ukupno zaradilo na svaku kunu imovine. Podravka je najveći povrat na ukupnu imovinu imala 2020. godine kada je za svaku kunu imovine zaradila 5,20 kuna. Najmanji povrat je bio 2018. godine kada se za kunu imovine moglo zaraditi 4,38 kuna, a u 2019. godini 4,67 kuna na kunu imovine.

Kod bruto i neto rentabilnost razlika je u obuhvatu poreza u brojniku pokazatelja gdje bruto rentabilnost u sebi ima porez na dobit dok je neto rentabilnost oslobođena od svih poreza i upravo iz tog razloga što bruto rentabilnost u sebi ima porez na dobit mora uvijek biti veći od neto rentabilnosti. 2020. godina ima najviši udio bruto rentabilnosti imovine u ukupnoj imovini koji iznosi 6,78%, dok najmanji udio je bio 2018. godine sa 5,63%. U 2019. godini taj udio je iznosio 5,85%.

Što se tiče neto rentabilnosti ono u omjeru ima neto dobit uvećanu za rashode od kamata s ukupnom imovinom te pokazuje postotak neto dobiti uvećane za rashode od kamata u odnosu nad ukupnom imovinom. Najveći koeficijent neto rentabilnosti imovine odnosno postotak Podravka ima 2020. godine u iznosu od 5,59%, a najmanji 2018. godine u iznosu od 4,82%.

Pokazatelj povrata na ukupni kapital pokazuje snagu zarade u odnosu na ulaganje dioničara, a dobivamo ga računanjem omjera neto dobiti i glavnice. Podravka je najmanji udio neto dobiti u glavnici društva imala 2018. godine kada je taj udio iznosio 6,94%. Od tada vidimo uzlazni trend, pa tako 2019. godine udio iznosi 7,05% i 2020. godine 7,47%. Tako Podravka 2020. godine ima najveću, a 2018. najmanju snagu zarade u odnosu na ulaganje dioničara.

5.8. Izračun pokazatelja investiranja

Tablica 14: Pokazatelji investiranja Podravke d.d.

Pokazatelji investiranja			
Dobit po dionici (EPS)	2018.	2019.	2020.
	29,72	31,90	35,97
Dividenda po dionici (DPS)	2018.	2019.	2020.
	6,84	8,84	8,84
Odnos isplate dividendi (DPR)	2018.	2019.	2020.
	0,23	0,28	0,25
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	2018.	2019.	2020.
	10,65	13,45	11,49
Ukupna rentabilnost dionice	2018.	2019.	2020.
	0,09	0,07	0,09
Dividendna rentabilnost dionice	2018.	2019.	2020.
	0,02	0,02	0,02

Izvor: Izrada autora prema podatcima iz financijskih izvještaja Podravke d.d.

Dobit po dionici („earnings per share“ – EPS) iskazuje se u novčanim jedinicama i pokazuje koliko se kuna dobiti ostvari po jednoj dionici. Poželjno je da je dobit po dionici što veća jer je tada i veća vjerojatnost isplate dividendi dioničarima. Podravka je u 2018. godini imala najnižu dobit po dionici u iznosu od 29,72 kune. U narednim godinama dobit po dionici raste, pa tako 2019. godine je bilo moguće dobiti 31,90 kuna po dionici, a 2020. godine 35,97 kuna po dionici.

Dividenda po dionici također se iskazuje u novčanim jedinicama i prikazuje koji iznos dividende će dioničar dobiti za svaku dionicu koju posjeduje. Prilikom izračunavanja dividenda po dionici - izglasane dividende dijele se s brojem običnih dionica. U 2019. i 2020. godini dioničari su dobili najveće dividende po dionici kada su iznosile 8,84 kuna po dionici, a u 2018. godini dioničari su dobili 6,84 kuna dividende po dionici.

Odnos isplate dividendi (DPR) obuhvaća odnos dividende po dionici i zarade po dionici. Obično je taj pokazatelj manji od 1, jer je po pravilu zarada po dionici veća od dividendi po dionici zato što se dio dobiti zadržava. Najmanji odnos je naravno 2018. godine i iznosi 0,23 jer je i te godine bila najmanja dobit po dionici i dividenda po dionici. Najveći odnos je bio 2019. godine kada je koeficijent iznosio 0,28, a 2020. godine je taj koeficijent pao na 0,25 jer se dobit po dionici povećala u odnosu na 2019. godinu dok je dividenda po dionici ostala ista.

Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E ratio) pokazuje koliko je puta tržišna cijena dionice („price per share“ – PPS) veća od dobiti po dionici. U poduzeću Podravka najveći odnos cijene i dobiti po dionici je 2019. godine kada je tržišna cijena bila 13,45 puta veća od dobiti po dionici, a najmanji odnos je bio 2018. kada je tržišna cijena bila 10,65 puta veća od dobiti po dionici. U zadnjoj godini analize, 2020. godini, tržišna cijena bila je 11,39 puta veća od dobiti po dionici.

Najznačajniji pokazatelji investiranja, sasvim sigurno, jesu pokazatelji rentabilnosti dionice. Razlikuje se ukupna i dividendna rentabilnosti dionice. U biti to su pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala. U normalnim situacijama ukupna rentabilnost veća je od dividendne rentabilnosti. Ovi se pokazatelji uobičajeno izražavaju u postotku. Ukupna rentabilnost dionice, odnosno udio dobiti po dionici u tržišnoj cijeni dionice, 2018. godine u Podravci je iznosila 0,09, odnosno 9%. Dok je 2019. godine pala na 0,07, odnosno 7%, da bi se 2020. godine ponovno vratila na 0,09, odnosno 9%.

Dividendna rentabilnost dionice je isto što i ukupna rentabilnost dionice samo što kod dividendne rentabilnosti u brojnik stavljamo isplaćene dividende po dionici i računa se udio dividende po dionici u tržišnoj cijeni dionice. U svim promatranim godinama analize dividendna rentabilnosti dionice Podravke d.d. iznosi 0,02, odnosno 2% je udio dividende po dionici u tržišnoj cijeni dionice.

6. ZAKLJUČAK

Svako poduzeće mora imati financijska izvješća jer ta izvješća su glavna slika poslovanja društva. Financijska izvješća će reći, onom kome je to u interesu, kako poduzeće upravlja svojom imovinom, prodajom, prihodima, rashodima odnosno kako poduzeće posluje. Svaka financijsko ili računovodstveno stručna osoba pomoću financijskih izvješća bi morala prepoznati stanje društva. U ovom radu prikazana je bilanca i račun dobiti i gubitka promatranog poduzeća, Podravke d.d.. Za izradu bilanci, kao i računa dobiti i gubitka vrlo su bitne bile bilješke financijskih izvještaja gdje se detaljnije saznaje o stavkama iz bilance i računa dobiti i gubitka. U obzir analize uzeto je trogodišnje razdoblje od 2018. do 2020. godine te su analizirani financijski pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja.

Kod analize financijskih izvještaja Podravke d.d., tj. kod izrade bilance i računa dobiti i gubitka u obzir su uzimana stanja na zadnji dan u godini promatranih razdoblja. Kod pokazatelja likvidnosti Podravka ima dobre, odnosno zadovoljavajuće koeficijente, koji su iznad parametara kojih moraju biti te održavaju zadovoljavajuću razinu. Takvi koeficijenti upućuju na to da je Podravka likvidno i financijski stabilno poduzeće, odnosno da ima sposobnost podmirenja obveza svojim novcem i imovinom. Pokazatelji zaduženosti govore o tome kako poduzeće financira imovinu i strukturu kapitala. Podravka i u ovim pokazateljima ima vrlo dobre rezultate, što govori da se Podravka sve više i više financira vlastitim izvorima financiranja nego tuđim. Podravka je i poduzeće koje nije prezaduženo, odnosno njezini koeficijenti zaduženosti iznose ispod 5 godina i pokazuju vrlo dobru silaznu putanju. Pokazatelji aktivnosti ukazuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu, odnosno prikazuje koliko efikasno poduzeće koristi svoje oblike imovine tijekom obračunskog razdoblja. Podravkini pokazatelji aktivnosti pokazuju uzlazne trendove, odnosno Podravka sve efikasnije koristi svoje oblike imovine. Uzlazni trendovi pokazatelja aktivnosti pokazuju da Podravka radi dobar posao, tj. da za svaku kunu svoje imovine dobiva sve više prihoda. Podravka također ima i dobro vrijeme naplate potraživanja od 77 dana.

Pokazatelji ekonomičnosti uzimaju podatke iz računa dobiti i gubitka te se bave prihodima i rashodima poduzeća. Pokazatelji ekonomičnosti kod Podravke pokazuju da društvo više zarađuje nego što daje, te da više ima poslovnih prihoda nego poslovnih rashoda. Jedino što pokazuje silazni trend su koeficijenti pokazatelja ekonomičnosti financiranja, koji nam govore da su financijskih prihodi manji od financijskih rashoda. Jedni od najvažnijih

pokazatelja su pokazatelji profitabilnosti koji pokazuju ukupnu učinkovitost poslovanja. I u ovim pokazateljima Podravka ima pozitivne koeficijente koji govore da je Podravka profitabilna gledajući neto dobit i ukupan prihod. Na osnovi koeficijenata marža može se utvrditi da je 2020. godina, u odnosu na trogodišnje promatrano razdoblje, bila najprofitabilnija godina za poduzeće. Pokazatelji investiranja govore da li se isplati ulagati u poduzeće. Što se tiče Podravke isplati se ulagati u nju, a pogotovo se isplatilo imati njezine dionice u 2020. godini kada je dobit po dionici i dividenda po dionici bila najveća.

Po svim pokazateljima i koeficijentima može se zaključiti da je Podravka d.d stabilno poduzeće koje vrlo dobro posluje te da bi njezini zaposlenici, dioničari i svi ostali zainteresirani korisnici trebali biti ponosni, kao i sama Podravina koja ima tako uspješnu tvrtku koja iz godine u godinu sve više raste i sve više profitira i doprinosi društvu oko sebe.

**IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU**

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, DARIO LACKOVIĆ (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA PODRAVKA d.d. (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:

(upisati ime i prezime)

Dario Lacković

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, DARIO LACKOVIĆ (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA PODRAVKA d.d. (upisati naslov) čiji sam autor/ica. PODUZEĆA PODRAVKA d.d.

Student/ica:

(upisati ime i prezime)

Dario Lacković

(vlastoručni potpis)

7. Literatura

KNJIGE:

1. Santini I., 2013., *Financijski menadžment izabrane teme*, Zaprešić, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“.
2. Vidučić Lj., Pepur S., Šimić Šarić M., 2015., *Financijski menadžment*, IX. Dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Zagreb, RriF plus d.o.o.
3. Žager K., Mamić Šačer I., Sever S., Žager L., 2008., *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Zagreb, MASMEDIA d.o.o.

ČASOPISI I RADOVI:

1. Tintor Ž., *Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka*, *Obrazovanje za poduzetništvo – E4E: znanstveno stručni časopis o obrazovanju za poduzetništvo*, Vol. 10 No. 1, 2020. e-poveznica: <https://hrcak.srce.hr/239703>
2. Vukoja B., *Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka*, Revident.ba.
e-poveznica: http://www.revident.ba/?action=show_page&id=21

WEB STRANICE:

1. Enclikopedija.hr, URL - <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=27405>
2. Fina.hr, URL - <https://www.fina.hr/documents/52450/130220/Ispis+Izvjestaja+o+promjenama+kapitala+%28primjer+2008.%29.pdf/f54ee102-f633-1658-37e2-e44d0db7e59b>
3. Narodne Novine, Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, br. 95/2016
URL - https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_10_95_2052.html
4. Narodne Novine, Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, br. 86/2015
URL- <https://narodne-novine.nn.hr/eli/sluzbeni/2015/86/1709>
4. Podravka.hr, URL - <https://www.podravka.hr/kompanija/>
5. Zagrebačka burza, URL - <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji/list>

POPIS SLIKA

Slika 1: Vrste temeljnih financijskih izvještaja	5
Slika 2: Podjela (oblici) kratkotrajne imovine.....	8
Slika 3: Podjela (oblici) dugotrajne imovine	8
Slika 4: Shema skupina financijskih pokazatelja	21
Slika 6: Pokazatelji zaduženosti	25
Slika 7: Pokazatelji aktivnosti	28
Slika 8: Pokazatelji ekonomičnosti.....	30
Slika 9: Pokazatelji profitabilnosti	32
Slika 10: Pokazatelji investiranja	34
Slika 11: Logo Podravke d.d.	38

POPIS TABLICA

Tablica 1: Shema bilance u RH.....	11
Tablica 2: Shema računa dobiti i gubitka.....	14
Tablica 3: Skraćeni prikaz izvještaja o novčanim tokovima – direktna metoda.....	16
Tablica 4: Skraćeni prikaz izvještaja o novčanim tokovima – indirektna metoda.....	16
Tablica 5: Shema izvještaja o promjeni vlasničke glavnice (kapitala)	18
Tablica 6: Skraćena bilanca Podravke d.d.	39
Tablica 7: Račun dobiti i gubitka Podravke d.d.....	40
Tablica 8: Ostali podatci potrebni kod izračuna pokazatelja	40
Tablica 9: Pokazatelji likvidnosti Podravke d.d.....	41
Tablica 10: Pokazatelji zaduženosti Podravke d.d.	42
Tablica 11: Pokazatelji aktivnosti Podravke d.d.	44
Tablica 12: Pokazatelji ekonomičnosti Podravke d.d.	45
Tablica 13: Pokazatelji profitabilnosti Podravke d.d.	46
Tablica 14: Pokazatelji investiranja Podravke d.d.	48